

Uvodna riječ Münchhausen iz našeg dvorišta

Jasna A. Petrović

Ako netko ugledan poput resornog ministra voli pretjerivati, pa u jednom intervjuu, uvodnom izlaganju ili govoru, izrekne tri netočnosti, treba li to nazvati političkim pretjerivanjem ili laži? Ma, jasno, nitko nije imun na privlačnost laži, no ima ljudi koji lažu više od drugih. A prema istraživanju Sveučilišta u Kaliforniji otkrilo se kakav tip ljudi laže najviše. Jedan od zaključaka je da se lažima češće od ostalih koriste manipulatori i ljudi skloni spletkarenju, što i ne čudi toliko, no to je ujedno i opis političkog radnog mjesta.

Odgovor je vrlo jednostavan – laž ima funkciju zaštite slike o društvu, o sebi samome ili s ciljem zaštite vlastite pozicije. Tako naš ministar Hieronymus Carl Friedrich von Münchhausen izgovori redovito kako u Hrvatskoj ima samo 19 posto umirovljenika koji su ostvarili „punu mirovinu“. I kad ga pristojno prekinete i upozorite da u ovoj zemlji ni u jednom zakonu ne postoji takav zakonski pojam, on istim mirnim glasom nastavi kako ih samo 19 posto ima mirovine ostvarene nakon 40 godina radnog staža. Jeli to onda znak da je jest ili nije svjestan svoje laži koju redovito zloporabi? Negdje je najveći baron lažov čuo tu rečenicu i ugradio ju u svoj svakodnevni opis tragikomičnosti mirovinskog sustava u Hrvatskoj. Dakle, velika većina postojećih umirovljenika nije niti imala priliku raditi 40 godina, jer bi ih ranije zbog dobi otjerali u mirovinu. Laž prva. Bezbolna? Nikako. Na njoj se temelji percepcija pohlepkih umirovljenika koji bez (dovoljno) rada tamane dobar dio javnog proračuna.

Laž druga se nadovezuje na prvu. Takvi umirovljenici koji nisu dovoljno radili i dovoljno uplatili u mirovinski sustav koštaju proračun dodatnih 17 milijardi kuna, povrh iznosa koji se skupi doprinosima. No, laž je lako dokumentirati istinom, jer od početnog iznosa se treba oduzeti šest milijardi tranzicijskog troška za drugi mirovinski stup, pa još šest milijardi za mirovine po posebnim propisima tj. povlaštene mirovine, i eto, jednim mahom ministarske lepeze žderodug se smanjio na samo kojih pet milijardi. Bezazlena laž? Ma nikako, jer na svojoj pogrešnoj razmahanjoj laži ministar Münchhausen kreira politike i mjere. U kojima će kazniti pohlepne, zar ne!

U svakom slučaju, laž uvijek nanosi bol. Kad-tad ispliva na površinu i ujeda upravo onog koji je zabacio udicu. Tako bi bilo u pravoj bajci. No, evo treće laži, izgovorene u tridesetak mikrofona. „A sad mi nećete vjerovati“, naglašava ministar Pinokio, „Hrvatska je najdarežljivije zemlja u svijetu kad je riječ o mirovinama, jer dobijete čak 129 posto više nego što ste uložili za radnoga vijeka“, veli i nos mu se ne produlji. Ministar nije pitao one koji znaju, već je povjerovao zato što mu se takva istina sviđa, a potpisuje ju ugledni OECD. Njegova istina znači da hrvatski umirovljenici imaju dovoljno, velikodušno i darežljivo, najviše na svijetu. Iako bi mu mozak i logika trebali reći da to nije tako, on dalje zbori svoj refren. Uvjerio je u to i cijelu Vladu, pa i premijera, kao da je on osobno zaslužan za sve naredane „istine“ u dokaz svom napornom radu.

U dječjoj bajci Carla Collodija dječaku Pinokiju zbog laganja je narastao nos, a u Strancu Alberta Camusa razmatra se nužnost laganja, jer isključivo govorenje istine može stajati i glave. I ministarskog položaja, valjda. Zato završavam s najbezbolnijom laži tipa „lijepa Vam je frizura, ministre“, i dodajem: „ne, nos vam nije narastao“. A ako i jest, to Vi sigurno nećete primijetiti.

U OVOM BROJU:

NACIONALNO VIJEĆE Što traže glavne umirovljeničke udruge?

CASINO EKONOMIJA Hrvatska u luđačkoj košulji drugog mirovinskog stupa

PISMO MINISTRU TURIZMA Umirovljenicima zabranili more

USKLAĐIVANJE MIROVINA Nema za nas, ima za njih

ISTRAGA Penzići se razvode, stvarno ili lažno

Zatvor bolji od gladi?

Vodič HZZO-a

info.HZMO

Poštarina plaćena HP-u d.d. u sortirnici 10200 Zagreb

Što traže glavne umirovljeničke udruge?

Sedma sjednica Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe započela je drukčije no inače. Predstavnici dvije najveće umirovljeničke udruge, Sindikata i Matice umirovljenika Hrvatske, podijelile su nazočnima svoje zahtjeve za mirovinsku reformu. Kao tri temeljna preduvjeta za sveobuhvatnu mirovinsku reformu u RH naveli su sljedeće:

„a) transformaciju drugog obveznog mirovinskog stupa u dobrovoljni (čime se rješava i problem dodatka), uz omogućavanje dobrovoljnog prijelaza natrag u prvi stup svim štedišama drugog stupa po njihovoj volji, u dogovorno raspisanom razdoblju te u trenutku umirovljenja. Napominjemo da su dobrovoljni drugi stup odabrale Češka i Slovenija, te s obveznog na dobrovoljni proteklih godina prešle Mađarska, Poljska, Slovačka, Bugarska i Rumunjska, praktički sve zemlje u okruženju koje su ga, kao i Hrvatska, prinudno prihvatile pod zagovaranjem Svjetske banke. Naglašavamo i to da je prema znanstvenim izračunima tranzicijski trošak prešao ostvarenu dobit za 9,3 milijarde kuna.

b) razdvajanje općih i posebnih mirovina u cijelosti, do individualne razine, kako bi se razdvojili proračuni i politike mirovina stečenih radom i temeljem solidarnosti, te mirovina odnosno dijelova mirovina temeljem posebnih i povlaštenih propisa. Kako je dvojni sustav već nabujao na 175.000 umirovljenika koji terete mirovinski proračun sa 6-7 milijardi kuna godišnje, a objektivne su pretpostavke kako će se taj broj višestruko povećati (branitelji), potrebno je transparentno razdvojiti te dvije kategorije, jer za svaku od njih treba izraditi posebnu reformu.

c) zaustavljanje siromaštva umirovljenika i starijih osoba hitnim mjerama, jer s prosječnom mirovinom prema ZOMO od 2.345 kuna, čak 52,5 posto mirovina je ispod hrvatske linije siromaštva, odnosno svaka treća osoba starija od 65 godina je u zoni rizika od siromaštva. Stoga je potrebno uvesti hitne mjere za zaustavljanje siromaštva, i to sljedeće:

Prvi i najbitniji preduvjet zaustavljanja siromaštva je **promjena formule usklađivanja mirovina**. Da bi se zaustavio višegodišnji trend pada mirovina u odnosu na plaće potrebno je hitno izmijeniti formulu usklađivanja, i to tako da se pojed-

nostavi način obračuna samo prema indeksu koji je više rastao (plaće ili cijene). U zadnjih osam godina bruto plaće su porasle 12,10 posto, potrošačke cijene 6,50 posto, a mirovine 8,16 posto – indeks plaće prema mirovinama je čak 148! Taj disparitet posebno je izražen u 2017. godini: plaće su u tom razdoblju porasle 5,30 posto, a mirovine 2,75 posto - indeks je čak 193. Dakle, nisu mirovine najviše rasle od 2008., već su upravo prošle godine najviše pale.

Drugo, predlaže se **uvođenje novog modela obiteljske mirovine**, prema kojem u slučaju smrti partnera svatko zadržava svoju mirovinu, a uz nju ima pravo, ovisno o prihodnom censusu, i na 20-50 posto partnerove mirovine. S obzirom da je od ukupnog broja obiteljskih umirovljenika čak 93,35 posto žena, one su najizloženije rastućem siromaštvu, ukoliko se ne uvede ovakav model obiteljske mirovine. Treba naglasiti da je prosječna obiteljska mirovina vrlo niska, samo 1.924 kune, a preživjeli partner ju koristi temeljem zajedničkih 60-tak godina radnog staža.

Treći prijedlog se odnosi na **uvođenje zajamčene minimalne mirovine**, koja je postojala do kraja 1998., ali se preimenovala u najnižu mirovinu. Izračun minimalne mirovine vezao bi se automatski uz minimalnu bruto plaću, tako da njezin donji prag za 15 godina radnog staža (što je uvjet za stjecanje starosne mirovine) iznosi 45 posto minimalne plaće, odnosno sada 1.548 kuna, a za svaku dodatnu godinu staža bi se dodavao iznos jedne aktualne vrijednosti mirovine, 63,88 kuna. Time bi minimalna mirovina za 30 godina radnog staža (1.548 + 15 godina x 63,88/958 kuna) iznosila 2.506 kuna; a za 40 godina staža (1.548 + 25 godina x 63,88) - 3.145 kuna. Minimalna mirovina bi se odnosila na mirovine stečene radom i plaćanjem doprinosa u Hrvatskoj, a regulativu u vezi obiteljskih i invalidskih mirovina treba razmotriti.

Četvrti, prijedlog se odnosi na **državnu naknadu za osobe starije od 65 godina** (tzv. „nacionalna mirovina“). Predlaže se da se njezina visina također veže uz minimalnu bruto plaću i to uz iznosu od 30 posto bruto minimalne plaće, što je 1.032 kune te da se institut zajamčene minimalne mirovine i nacionalne mirovine uvedu paralelno, kako ne bi došlo do nezadovoljstva umirovljenika koji su stekli mirovine temeljem rada. Ne postoje jasne procjene koliko bi osoba ostvarilo pravo na državnu naknadu, no na potrebu takve mirovine kakvu imaju gotovo sve EU zemlje, ukazuje i podatak da Hrvatska, uz Španjolsku, ima samo 64 posto pokrivenosti stanovništva starijeg od 65 godina starosnim mirovinama (za razliku od većine EU zemalja koje imaju 90-100 posto pokrivenosti).

Peti zahtjev odnosi se na **pravo svih umirovljenika na rad**, što bi značilo rad bez ustege mirovine za sve kategorije umirovljenika pod istim uvjetima, kao što je omogućeno svim kategorijama branitelja. U slučaju nastavka diskriminativnog isključivanja prijevremenih starosnih umirovljenika iz prava na rad, osobito stoga što je u Hrvatskoj vrlo niska stopa radne aktivnosti starijih osoba, još više će bujati rad na crno. K tome, nema vjerodostojnog opravdanja isključivanja prijevremenih starosnih umirovljenika iz prava na rad naspram omogućenog rada za tzv. starosne umirovljenike, jer prijevremeni imaju četiri godine radnog staža i plaćanja mirovinskih doprinosa više nego starosni umirovljenici, a prosječno mlađi su osam godina. Na posljetku, Hrvatska bi umjesto prekarnog rada za mlađe radnike (npr. masovni nelegalni rad na određeno), mogla dopuniti potrebe tržišta za takvim oblicima rada zapošljavanjem umirovljenika, umjesto uvozom radne snage“, piše u zahtjevima koje su potpisale predsjednice Matice i Sindikata umirovljenika Hrvatske, Višnja Fortuna i Jasna A. Petrović.

PRIHVAĆENO PROŠIRENJE PRAVA NA RAD BEZ OBUSTAVE MIROVINE

Korisnicima mirovine koji se zaposle ili počnu obavljati djelatnost na temelju koje postoji obveza na osiguranje, obustavlja se isplata mirovine. Iznimno, mirovina se ne obustavlja: korisniku starosne mirovine koji nastavi raditi, odnosno zaposli se do polovice punog radnog vremena – a takvih je zaposleno **4.389** korisnika, dok je korisnika invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti, odnosno profesionalne nesposobnosti za rad – zaposleno **5.253** korisnika.

Ministarstvo rada i mirovinskog sustava prihvatilo je prijedlog umirovljeničkih udruuga proširenjem kruga korisnika koji mogu uz korištenje mirovine u punom iznosu raditi do četiri sata na temelju ugovora o radu na starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika te prijevremene starosne mirovine, kao i za neke druge kategorije uz puno radno vrijeme i zadržavanje pola mirovine (vojne osobe, policijski službenici itd.).

Umirovljenicima zabranili more

Ministre, spriječite diskriminaciju domaćih starijih turista!

Poznate su vam ljetne ranijutarnje scene s različitih autobusnih stajališta i kolodvora u Zagrebu kad stotine umirovljenika nestrpljivo čekaju svoj autobuse s kojima za 80 do 120 kuna odlaze na jednodnevni izlet i kupanje u najbliže turističke lokacije oko Rijeke. Okupaju se, a ovisno o cijeni, zaustave se i na skromnom ručku. Najpopularniji su Crikvenica i Novi Vinodolski koji su im ove godine pokazali zube, bez srama.

Jednodnevni izleti su dio turističke ponude, pa tako u suradnji umirovljeničkih udruga i socijalno osjetljivijih autobusnih prijevoznika stariji građani kontinentalnog dijela Hrvatske dobiju rijetku priliku vidjeti i namočiti se u moru. E, nećete više, sad imamo turiste od četiri zvjezdice – poručuje im gradonačelnik Novog Vinodolskog i slični. Naime, uveli su zabranu „istovara“ jednodnevnih turista na svojim uvriježenim lokacijama na autobusnim kolodvorima i poblježe plažama, te misle uvesti check-point preko kojeg neće biti dopušteno dovoziti umirovljenike, već će ih se po temperaturama iznad 30 stupnjeva tjerati da marširaju u znojnoj i kolabiranoj koloni po nekoliko kilometara do najbližeg komadića mora. Zar vas nije sram tako ih ponižavati?!

Pobuna umirovljeničkih udruga

Čelnice dvije najveće umirovljeničke udruge, predsjednica Sindikata umirovljenika Jasna A. Petrović i predsjednica Matice umirovljenika Višnja Fortuna, uputile su 7. lipnja 2018. otvoreno pismo ministru turizma Gariju Cappelliju, izražavajući iznimnu zabrinutost zbog nedavno donesene Odluke o zaustavljanju i parkiranju turističkih autobusa na području Grada Crikvenice i saznanja da bi se slična odluka mogla izglasati i za područje Grada Novog Vinodolskog i moguće drugih gradova. Naime, gore spomenute odluke se odnose isključivo na autobuse koji dovoze turiste na jednodnevne izlete, a dobro je poznato da je riječ o umirovljenicima. Time se diskriminira samo jedna kategorija turista, a to su domaći turisti, koji su k tome uglavnom osobe starije životne dobi.

Podsjetimo kako hrvatski umirovljenici imaju prosječnu mirovinu od bijednih 2.345 kuna, te da ih je 52,5 posto ispod hrvatske linije siromaštva (2.180 kn). Toj ranjivoj skupini od 600.000 siromašnih umirovljenika misli se beščutno zapriječiti nešto na što oni imaju puno ljudsko pravo - posjećivati hrvatske gradove i hrvatsku obalu, pa makar kroz jednodnevne izlete.

Problem je i stav lokalne vlasti prema takvim turistima. Ne-

prihvatljive su i diskriminatorne izjave lokalnih dužnosnika, posebice predsjednika Gradskog vijeća Novog Vinodolskog Nevena Pavelića, koji je javno „konstatirao da ima divnih ljudi među jednodnevnim izletnicima, no da se Novi marinama i obnovljenim hotelima diže na razinu četiri zvjezdice i da teško može funkcionirati kao destinacija s četiri zvjezdice uz jednodnevne izlete.“

Umirovljeničke udruge takav stav smatraju degradirajućim, jer prema tonu ove izjave te tvrdnjom kako ti umirovljenici „donesu sa sobom sve što im treba od hrane i pića, potrošači su nikakvi, leže po parkovima“, ispada da su umirovljenici uglavnom ljudi nekulturnog karaktera i ponašanja. Turistički gradovi poput Crikvenice i Novog Vinodolskog već degradirane i osiromašene umirovljenike, kojima su izleti u organizaciji njihovih udruga bili jedini način za odmor i opuštanje, dodatno degradiraju, jer im se ne omogućava ljetovanje u vlastitoj zemlji.

Marš u kolonu!

Parkiranje autobusa s jednodnevnim turistima na mjestima udaljenima od plaže, centra grada ili bilo kojih drugih turističkih sadržaja može biti pogubno za umirovljenike jer se zabrana pristupa provodi u razdoblju od 15. lipnja do 15. rujna, što zbog klimatoloških uvjeta može nepovoljno utjecati na zdravlje. To može izazvati zdravstvene poteškoće kod umirovljenika koji bi po takvom vremenu morali pješčiti i nekoliko kilometara do plaže. S obzirom na ekipiranost i opremljenost lokalnih medicinskih ustanova, teško bi se mogle kvalitetno skrbiti o kolabiranim umirovljenicima.

Nažalost, čak i oni socijalno osjetljivi autoprijevoznici, koji su ponudili prijevoz po nižim, prihvatljivim cijenama ovakvim odlukama praktički su „oguljeni“, jer za parkirno mjesto ili zadržavanje na pet minuta u gradu moraju platiti dozvolu za tri mjeseca koja košta 40.000 kuna bez PDV-a po jednom vozilu. Ista stvar je s ugostiteljima koji također po sniženim cijenama, u dogovoru s organizatorima, nude povoljnije obroke, a sada će izgubiti vjerne posjetitelje.

Sindikati i Matica Umirovljenika Hrvatske smatraju da hitno treba ukinuti takve lokalne odluke jer je to štetno po turizam, starije osobe i autoprijevoznike, a također diskriminatorno prema ranjivoj kategoriji građana starije dobi. Također, potrebno je izmijeniti stajalište čelnika lokalne uprave i samouprave spram umirovljenika i jednodnevnih turista kao smetnje općem razvoju turizma u Hrvatskoj, jer su upravo i oni dio turizma tijekom cijele godine.

„Na žalost, ni Vama ministre Cappelli ne ide na čast Vaš prijedlog da 'jednodnevne goste dočeka letak dobrodošlice u autobusu u kojem će se objasniti da dolaze u grad poznat po kulturi, s tradicijom turizma dugom 140 godina te da u skladu s tim poštuju turističku i ekološku kulturu koja vrijedi u Novom', kao da su došli na teroristički, a ne turistički pohod. Gradonačelnik Novog Vinodolskog Velimir Piškulić se požalio da 'dosad na fin način nije išlo i da se razmišlja o check-pointu koji funkcionira u turističkim odredištima u inozemstvu'. Pitamo se kako bi njemački ili talijanski umirovljenici reagirali na check-point na kojemu piše „zabranjeno dalje za 65+“, stoji u otvorenom pismu.

SUH i MUH predlažu da Ministarstvo turizma te Udruga gradova RH hitno osude takve „odluke“ zbog starijih građana, autoprijevoznika, ugostitelja i hrvatskog turizma u cijelosti, kao i zbog narušavanja ljudskih prava temeljem dobi.

Hrvatska u luđačkoj košulji drugog mirovinskog stupa

Piše: *Jasna A. Petrović*

Zašto svaka mirovinska reforma mora krenuti od reforme drugog stupa? Zato jer to i jest najveći problem mirovinskog sustava u Hrvatskoj - konačno se u nečemu uvodno slažemo s resornim ministrom Markom Pavićem. No, ministru su fond-menadžeri uredno objasnili kako to znači povećati izdvajanja iz prvog javnog mirovinskog stupa s pet na čak 10 posto, pa time zakucati posljednji čavao u lijes mirovinskog sustava. Utopijski je neodrživa ideja da financiranje mirovinskog sustava kapitalnim pokrićem može doprinijeti razvoju tržišta kapitala i gospodarskom rastu, tako da bi korist na koncu imali i umirovljenici.

Grijane kožne fotelje

No, potrebno je objasniti karakter obveznog drugog mirovinskog stupa po modelu Svjetske banke i njegove posljedice po hrvatske javne financije. Dakle, bankari su se domislili kako će osnovati četiri obvezna mirovinska fonda pri svojim (stranim) bankama te od toga zarađivati visoke plaće, voziti luksuzne automobile s grijanim kožnim sjedalima i krajem godine dijeliti velike bonuse. Država im od cjelovitog mirovinskog doprinosa od 20 posto, jednu četvrtinu prebacuje na upravljanje i kapitaliziranje, a kako državi onda nedostaje novac za isplatu mirovina prema općim i posebnim propisima, njima je najlakši način taj isti novac posuditi natrag državi i naplatiti masne kamate. Država je jamac za drugi stup, a istovremeno i posuđuje vrijednost iz njega, te se zadužuje da pokrpa rupu nastalu samim izdvajanjem u nj. Ludilo, zar ne!

No, nekad se bankari i poigraju pa kupe ponešto dionica, a na njima u pravilu izgube novce, jer je većina njihovih skromnih ulaganja u dionice politički obojena. Baš svi su znali da iza takvih investicija stoji politička inicijacija, a ne poduzetnički genij. Stotine tisuća kuna su dva mirovinska fonda do sada izgubila na dionicama Leda (Agrokora), a i oni i neki drugi su do sada **pogubili na dionicama Centar i Credo banaka, Nexea, Magme, Ingre, Luke Ploče, Dalekovoda, Optime, Metroneta**... Točnije krajem prošlog desetljeća izgubili su nevjerojatnih 4,8 milijardi kuna na dionicama tvrtki koje nisu dobro stajale, ali su banke kao njihovi kreditori našle svoj interes i u tome. A gubici po Agrokoru se još zbrajaju, procijenjeno barem jednu milijardu kuna do sada.

O tome se, međutim, ne govori u javnosti. O tome se šuti, ili tek šapće, jer banke i financijska industrija u cijelosti itekako financiraju medije u Hrvatskoj. Pa tko bi grizao ruku koja te hrani!

Koliki su gubitci drugog stupa?

Hajdemo vidjeti koja je prava istina o tome da Hrvatska previše troši na mirovine. S osnova mirovinskog doprinosa iz plaća, prikupilo se 2017. godine 21,524 milijarde kuna, a 38,890 se isplatilo za mirovine. I sada udre ministar kukulele-kati kako je to više od 17 milijardi kuna manjka. Ma je li to baš tako? Nije li u tih 17 milijardi i oko sedam milijardi tranzicijskog troška drugog mirovinskog stupa godišnje (doprinosi pet posto, kamate šest posto i upravljačke i ulazne naknade). Zatim, tu ide i više od šest milijardi kuna za mirovine po posebnim propisima. I kad sve to zbrojimo, **eto nam „manjka“ od samo četiri milijarde kuna godišnje**, što bi svakako bilo

niže kada bismo odbili i cijenu usklađivanja mirovina za one prema posebnim propisima. Kad bi država razlučila sve te iznose za povlaštene, posebne i banke (drugi stup), ne bi se uopće moglo reći da su mirovine – preskupe, ali bi se moglo reći kako građani zapravo plaćaju konačni ceh, te se sve svodi na kockanje radničkom štednjom za mirovine.

Češka i Slovenija jedine su od postsocijalističkih zemalja kojima je namijenjen ovaj model Svjetske banke, a koje tada nisu imale vanjski dug pa su stoga mogle odbiti model obvezne kapitalizirane štednje. No, uvele su ga, iz okruženja - Mađarska, Poljska, Slovačka, Bugarska, Rumunjska, Hrvatska, i gle, sve su ukinule obvezatni drugi stup, te uvele dobrovoljni. Samo zato kako bi spasili buduće žrtve, umirovljenike koji će primati bitno smanjene mirovine zbog drugog stupa, te javne financije.

Znanstvenici koji znaju istinu

Što točno Hrvatsku drži u takvoj luđačkoj košulji, na spram svih zemalja koje su dosad postupile drukčije, ne bi li se izvukle pred evidentnom opasnošću od kasino ekonomije? Što tjera ministra rada i mirovinskog sustava na uporno zagovaranje banaka i povećanje izdvajanja u drugi stup oti-manjem iz javnog prvog stupa?

Nemamo odgovor, koji ne bi bio kažnjiv kao kleвета. Ali, imamo odgovor koji govori istinu: sa zaključno 2016. godinom ugledni znanstveni timovi su izračunali kako je do tada registriran višak neto imovine obveznih fondova od 77,5 milijardi, što u odnosu na uplaćene doprinose prividno iznosi zaradu od 16,7 milijardi kuna. Točno. No, za takve fiktivne prinose plaćena je previsoka cijena od 25 milijardi kuna i ona iznosi 9,3 milijarde kuna više od vrijednosti neto imovine. Razumijete li? Za toliko je veći ukupni gubitak ostvaren od strane obveznih fondova. Nema zarade. Samo gubitak!

Tko ne razumije, neka pita brojne ugledne znanstvenike i profesore kojima je zalijepljen flaster na usta, a ne čuje ih se čak i kad govore: **dr.sc. Ljubo Jurčić, dr.sc. Ivan Lovrinović, dr.sc. Drago Jakovčević, dr.sc. Gojko Bežovan, dr.sc. Vladimir Čavrak, dr. Guste Santini, dr.sc. Ante Samodol, mr.sc. Snježana Andrijević**... Oni isto znaju da je ovo istina.

Nema za nas, ima za njih

Pišu nam umirovljenici kako su osramoćeni i poniženi, jer su usklađivanjem mirovina u ožujku dobili pet do petnaest kuna veću mirovinu. Posebno je bijes izazvalo to usklađivanje od 0,94 posto, koje se nekima učinilo na prvi pogled probavljivo, dok nisu saznali da dodani iznos na mirovinu trebaju podijeliti na tri mjeseca, te im je mirovina usklađena samo za neki mizeran iznos mjesečno, za kilu kruha ili litru mlijeka, ili tek mjericu jagoda sa štanda.

Pošalji ministru „medeka“

I maloj bebi je jasno da hrvatske mirovine za većinu umirovljenika nisu adekvatne i dovoljne preživljavanje, te da su daleko od zarađenog prava na dostojanstveni život. Mnogi su htjeli organizirati spaljivanje tih bijednih „medeka“ ili desetica kuna na Markovom trgu u Zagrebu, no zabranjeno je paliti novac, posebno javno. Drugi su predlagali da im dostavimo tekući račun resornog ministra, kako bi mu poslali „usklađene“ sitnije, no više bi potrošili na poštarinu, a treći su ironično pitali koliko lipa je porasla najniža mirovina...

Sindikati i Matica umirovljenika su 14. veljače uputili zahtjeve za uvođenjem hitnih mjera protiv siromaštva umirovljenika i starijih osoba, među kojima je prvi i najbitniji preduvjet zaustavljanja siromaštva je promjena formule usklađivanja mirovina. Kako bi se zaustavio višegodišnji trend pada mirovina u odnosu na plaće potrebno je hitno izmijeniti formulu usklađivanja, i to tako da se obračunava samo prema indeksu koji je više rastao (plaće i cijene). To bi bilo u skladu s predizbornim obećanjem aktualne Vlade o rastu mirovina prema 50 posto prosječne neto plaće, kao i u skladu sa sadašnjom gospodarskom i financijskom situacijom u državi.

U zadnjih osam godina bruto plaće su porasle 12,10 posto, potrošačke cijene 6,50 posto, a mirovine 8,16 posto – indeks plaće prema mirovinama je čak 148! Taj disparitet posebno je izražen u 2017. godini: plaće su u tom razdoblju porasle 5,30

posto, a mirovine 2,75 posto - indeks je čak 193. Dakle, kad ministar ponosno zbori kako su lani mirovine najviše rasle od 2008., to je upravo suprotno – najviše su pale.

Ipak stručni tim Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje je za potrebe Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe izradio projekcije efekata takvog novog modela usklađivanja, kad bi bio primijenjen od 1.1.2018. Po toj projekciji je jasno da bi se tada mirovine usklađivale 100 posto prema rastu plaća, jer se bilježi, ali i predviđa, daleko veći rast plaća, nego li potrošačkih cijena. Prema važećem modelu su u 2017. godini mirovine rasle za 2,75 posto, dok bi prema prijedlogu umirovljeničkih udruga rasle za 3,40 posto.

Starim modelom u 2018. godini očekuje se rast od samo 2,6 posto, a prema novom modelu 3,1 posto rasta. Iako je riječ o vrlo malom pomaku u usklađivanju mirovina, koje umirovljenicima s niskim mirovinama ne bi bitno pomogao, ipak je riječ o postavljanju novog, boljeg sustava usklađivanja. No, Ministarstvo rada i mirovinskog sustava ga – odbija, jer bi to uzrujalo ministra financija Zdravka Marića. Tvrde da je

to previše, a riječ je u 2018. o 169 milijuna kuna više.

Nismo na dnevnom redu

Nova formula za usklađivanje niti nije na dnevnom redu nove mirovinske reforme. Tako da i dalje možemo očekivati samo sitni rast od po jedan do dva posto i povećanje jaza relativne vrijednosti mirovine, tj. udjela neto mirovine u neto plaći od jedva 37 posto. No, imali su novaca sanirati Royal Osiguranje od privatne firme, plaćati dugove pripadnicima HVO-a i povećavati mirovine po posebnim propisima. Nemaju samo za radničke umirovljenike koji dotiču dno bijede.

Eto kako je na zadnje sramotno povećanje mirovina reagirao Stanislav Solc iz Zagreba: „EUREKA! Doživjeli smo i taj dan! Mirovine nam rastu! Super je povećanje za 0,94% A ja se osobno pitam: sa kojom to pamću premijer i ona osoba iz Titovih dvora misle dobiti nas umirovljenike na izborima?“, pita se Stanislav. Pita mo se i mi.

Jasna A. Petrović

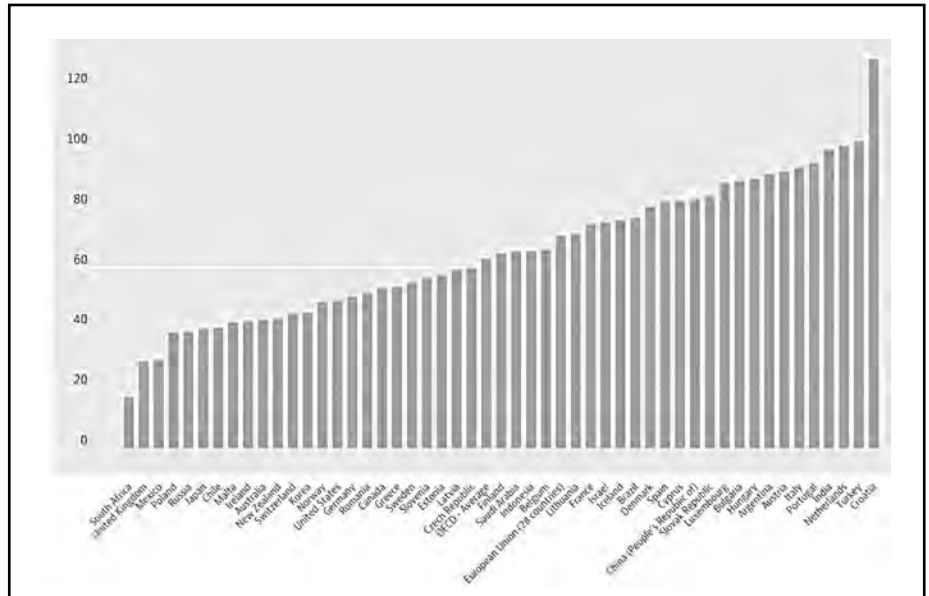
Hrvatska ima najdarežljivije mirovine na svijetu!?

Vrli ministar rada i mirovinskog sustava, Marko Pavić, prije mjesec dana je počeo samouvjereno skakutati od skupa do skupa i svima govoriti kako je hrvatski mirovinski sustav najdarežljiviji na svijetu. Da, dobro ste čuli: na svijetu! I to tako da umirovljenik „izvuče“ kroz mirovine 133 posto više nego što je uložio kroz doprinose.

Vjerojatno je u tu papazjaniju uvjerio i premijera, te ostale članove Vlade, što mu stavlja ogromnu širinu djelovanja za predstojeću mirovinsku reformu. Često spominje i svoju baku koja ima 90 godina i već je 40 godina u mirovini, kao znanstveni dokaz svojih netočnih teza.

Otkuda ministru takva priča, kad svatko zna izračunati koliko je posto doprinosa uplatio i za koliko godina života u mirovini mu to može dostajati za preživljavanje. Od toga prežive prosječno 20 godina (s trendom opadanja), a nepotrošeni ostatak se troši u unutargeneracijskoj solidarnosti. Neki njegov dični suradnik je pročitao na linku Svjetskog ekonomskog foruma sljedeće: „Umirovljenici u Nizozemskoj, Turskoj i Hrvatskoj primaju više od 100 posto od svoje radničke plaće kad odu u mirovinu. Nizozemski i Turski penzioneri dobivaju 101 odnosno 102 posto (od svoje prethodne plaće), ali hrvatski primaju velikodušnih 129 posto.“

To je izračun prema podacima OECD-a koji je analizirao podatke iz svojih 35 zemalja članica i nekih drugih zemalja. I tako je ta „neka druga zemlja“, Hrvatska, postala hit, ali samo zabunom. Točan je podatak da je riječ o relativnom

udjelu prosječne bruto mirovine u prosječnoj bruto plaći, a to u Hrvatskoj iznosi 29 posto, a ne 129 posto, kako navodi OECD. Odmah smo digli buku, kontaktirali najstručnije osobe iz Hrvatskog zavoda za mirovinskog osiguranje, ali i nekolicinu najuglednijih stručnjaka i znanstvenika za mirovinski sustav, i dobili potvrdu da je riječ upravo o tome: na temelju nebučnih podataka koji su pristigli iz Hrvatske ili iz Svjetske banke o Hrvatskoj, OECD se zabunio samo za – sto posto!

SUH je odmah uputio službeni upit čelnicima WEF-a i upozorio na ogromnu grešku, koja osobito u ovom trenutku kad kreće mirovinska reforma, predstavlja ozbiljan problem u percepciji potrebnih politika i mjera. Naglašeno im je kako je više od 52 posto mirovina u Hrvatskoj ispod državne linije siro-

maštva, a svaki treći građanin stariji od 65 godina je u zoni rizika od siromaštva, te da je istina upravo suprotna, zajedno s Velikom Britanijom, Hrvatske je na sramotnom dnu ljestvice sa 29 posto.

Kako nije objavljena ispravka, niti je stiglo očitovanje, SUH je sada uputio službeni prigovor na netočne podatke OECD-u zahtijevajući javnu objavu točnih podataka. OECD će valjda odgovoriti, ili će se zatražiti pojašnjenje preko FERPA/Europske federacije za umirovljenike i starije osobe. Ako i jesmo na Zapadnom Balkanu, valjda zaslužujemo ravnopravni „statistički tretman“. No, najveći je problem što nam mirovinsku reformu vodi osoba koja je povjerovala OECD-u, jer ako oni kažu da imamo najdarežljivije mirovine na svijetu, onda ih i ne treba povećavati, zar ne?

Jasna A. Petrović

Izdavač: Sindikat umirovljenika Hrvatske
Za izdavača: Jasna A. Petrović, glavna i odgovorna urednica
Uređuje: Uredništvo
Adresa Uredništva: 10 000 Zagreb, Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2/II.
 Info: telefon/fax: 01/4655 146; 01/4635 202
 E-mail: suh@zg.t-com.hr; Web stranica: www.suh.hr
Grafički urednik: Zvonko Petrinjak

Tisak: GMG GRAF, Sesvete
 Temeljem mišljenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske br. 532-03-01/7-96-01 od 20. 2. 1996. glasilo SUH-a je, kao proizvod iz članka 18. točka 13 Zakona o porezu na promet, oslobođen obveza plaćanja poreza na promet.

Cjenik oglasnog prostora (glasilo SUH-a i web stranica www.suh.hr): za jednu stranicu 4.000 kn; za pola stranice 3.000 kn i za četvrtinu stranice 2.000 kn.

Penzići se razvode - stvarno ili lažno

Suvremeni način života u mnogome utječe na svakodnevne navike. Različiti trendovi koji su se pojavili u posljednjih desetak godina utječu i na stariju populaciju, koju se inače smatra okrenutom tradicijskim vrijednostima. Jedna od takvih vrijednosti je i brak, višestoljetna tekovina koja formalizira čin zajedništva dvije osobe. No, kako je zajedništvo danas poprilično nategnut pojam, a sve užurbaniji način života nagrizava međusobno povjerenje, razvodi su u porastu.

Kada bismo gledali svjetske trendove, aktualne statistike iz Velike Britanije i SAD-a donose zanimljive uzorke. Dok je u SAD-u broj sklopljenih i razvedenih brakova u konstantnom padu, zanimljiva je opaska da se u posljednjih 20 godina udvostručio broj razvedenih osoba starijih od 50 godina. Sličan trend možemo vidjeti i na području Engleske i Walesa, gdje je populacija do 50 godina u posljednjih desetak godina postala „vjernija“. Kod osoba starijih od 60 godina, broj razvoda raste polako, ali sigurno, još od 2000. godine.

Najčešći razlog razvodima starijih osoba je interesne naravi, npr. kako bi spasili nekretnine od šape socijalne skrbi koja će se iz nje htjeti naplatiti, ili, pak, u SAD-u da bi oba starija partnera ostvarila pravo na besplatnu zdravstvenu zaštitu Medicaid.

Četiri štura podatka

Inozemni statističari su analizirali i brojne faktore za razvod poput zani-

manja, spola djece, dobi u kojoj je brak sklopljen i još dvadesetak drugih „važnih čimbenika“. A naši statističari?

Pretražujući stranice Državnog zavoda za statistiku naišli smo na godišnje prikaze pod nazivom „Žene i muškarci u Hrvatskoj“. Zanimljiv je to pregled o važnim pokazateljima unutar stanovništva, poput dobi, radne zastupljenosti, broja rođenih i umrlih, ali i vjenčanih te razvedenih. Očekujući detaljne tablice i analize, poput onih iz drugih zemalja, nimalo smo se iznenadili kad smo naišli na samo četiri štura statistička podatka: broj sklopljenih brakova, broj sklopljenih brakova na 1.000 stanovnika, broj razvoda i broj razvoda na 1.000 sklopljenih brakova. Čak ni to nisu godišnji podaci, nego su prikazani u intervalima od po 10 godina, sve do 2005. I kako onda znati koliko često se naši umirovljenici rastaju i zbog čega?

Ipak, šture brojke su bile korisne, jer prema statistici, 2000. godine je bilo 4.419 razvoda, a 2015. čak 6.010. Zanimljivo je da i broj brakova opada, pa je 2000. sklopljeno 22.017 brakova, a 2015. godine samo 19.834. Ovo su, ponovno napominjemo, zbrojeni statistički podaci prema svim dobnim kategorijama. Na pitanje postoji li igdje statistika o razvodima prema dobi, dobili smo negativan odgovor. Toliko o našim statističarima.

Stoga bi se trebalo logički razmišljati, a to lako dovodi do zaključka da se i starije osobe u proteklih 15 godina u Hrvatskoj češće rastaju. S

obzirom na društvena zbivanja, na rastuće siromaštvo, sve veći broj ovrha i blokiranih, nezaposlenost potomaka, višegeneracijska domaćinstva, sve je veći broj starijih koji se obraćaju Psihološkom savjetovalištu SUH-a zbog bračnih nesuglasica.

Lažirani razvodi sve češći

Međutim, zbog manjkave statistike teško je pronaći uzroke, ali i rješenja za probleme koji dovode do razvoda. U Italiji je nedavno razveden najstariji brak 99-togodišnjaka i 96-godišnjakinje i to zato što je suprug otkrio kako da je 1940. godine supruga jednom prevarila, što je ona i priznala. Očajnih petoro djece i tuce unučadi ih nisu uspjeli razuvjeriti.

Zanimljivo je kako nigdje, pa ni u inozemstvu, ne postoji statistika o broju starijih ljudi u izvanbračnim zajednicama ili vezama, što bi također bio koristan i relevantan statistički podatak. Naime, pitanje je koliko dugo te veze traju, te kako završe ljudi koji ih u poodmakloj dobi odluče prekinuti, pogotovo ako su te veze bile višedesetljetne. Nadalje, ne zna se s kakvim se problemima ti ljudi suočavaju, te jesu li isti kao i kod razvedenih umirovljenika.

Nažalost, manjak informacija DZS-a može imati dalekosežne posljedice na kreiranje socijalne politike ili skrbi za starije osobe koje su prekinule svoj brak ili vezu. Naime, u zemlji u kojoj postoje povoljniji cenzusi za samce, nego za parove, i zbog očuvanja besplatnog dopunskog osiguranja je katkad isplativo razvesti se. Ako su razvedeni, svakom će census iznositi 1.939 kuna, a za par bi bilo 1.516 kuna. No, ako je i isplativo, je li to racionalno? Što kad se par u skromnom jednosobnom stanu stvarno razvede pod stare dane, s objašnjenjem kako žele umrijeti u miru? Zbog rastućeg siromaštva i socijalne isključenosti te premalo dostupnih socijalnih usluga, sve je više pravih, a ne lažiranih razvoda. I stoga su upravo najčešći razvodi socijalno ugroženijih starijih osoba. Tako je to. Djeca iseljavaju u Irsku i Njemačku, a stari u očaj svoje podijeljene samoće.

Milan Dalmacija

ZBRKE PO MUP-u

Opet obvezni pregled za vozačku dozvolu? NE!

Sindikata umirovljenika Hrvatske u dva je navrata uspio srušiti odredbu Zakona o prometu na cestama da vozači stariji od 65 godina prilikom produljenja vozačke dozvole moraju ići na obvezni liječnički pregled kod liječnika medicine rada. No, čini se da neki još uvijek smatraju kako je ova odredba nužna. Naime, 24. svibnja 2018. Pravno savjetovište Sindikata umirovljenika Hrvatske nazvao je uzrujani T.P. iz Pule u vezi obavljanja zdravstvenih pregleda prilikom produljenja vozačke dozvole za starije od 65 godina.

Ocu T.P.-a je odbijen zahtjev za produljenjem vozačke dozvole u MUP-u Pula, uz obrazloženje da uz zahtjev nije priložio i liječničko uvjerenje o obavljenom zdravstvenom pregledu. T.P. je kao član SUH-a upoznat s borbom koja se uspješno vodi još od 2014. godine protiv diskriminacije starijih osoba temeljem dobi, što je SUH uspio spriječiti u dva navrata.

Pravnik je uputio T.P. na Pravilnik o zdravstvenim pregledima vozača i kandidata za vozače, urednički pročišćeni tekst, „Narodne novine“, broj 137/15 i 137/17 u kojem je vidljivo da u članku 6. stavku(2) „zdravstveni pregledi vozača koji upravljaju vozilima B kategorije obavljaju se prilikom produljenja vozačke dozvole, samo ako je takva obveza zdravstvenog pregleda utvrđena zdravstvenim uvjerenjem na temelju kojeg je vozačka dozvola izdana“.

Ta važeća pravila u telefonskom razgovoru potvrdio je i MUP u Zagrebu te su kazali da MUP Pula nema razloga prilikom produljenja vozačke dozvole tražiti potvrde o obavljenom zdravstvenom pregledu vozača kojima prethodno nije utvrđena takva obveza prilikom izdavanja same vozačke dozvole.

Nije problem što je takav postupak MUP-a Pule stvorio zbrku, već je što je nezakonit i do sada je vjerojatno brojnim starijim vozačima stvorio nezakonite troškove. Može se razumjeti da su zbrku stvorile česte promjene zakona pod pritiskom lobija medicine rada, kojima je pro forma zdravstveni pregled prigodom produljenja vozačke dozvole za starije osobe po cijeni od 450 kuna – lijep izvor prihoda. Na svu sreću zakonodavac je prihvatio kao razložno rješenje da izabranu liječniku primarne zaštite daleko bolje poznaje stanje zdravlja, bolesti i terapiju pacijenta, nego što to može neki nepoznati liječnik medicine rada.

T.P. je upućen da prijavi MUP Pula ako ne postupi sukladno važećim propisima Republike Hrvatske.

OBAVIJESTI O OVRHAMA

Baš briga banke za ovršene umirovljenike!

Više od 300.000 građana u Hrvatskoj živi u blokadi, a dobar dio njih su umirovljenici i starije osobe. SUH je još 2013. pokrenuo inicijativu o obavještanju umirovljenika o obračunatim ustegama/ovrhama iz mirovinskih primanja. Trebalo se čekati do 2015. da Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje krene s tom inicijativom prema bankama.

Nažalost, i danas, tri godine nakon prvih poteza HZMO-a neke banke i dalje sustavno odbijaju obavijestiti svoje klijente umirovljenike o tome tko ih je ovršio i za koliko veliki iznos. Nažalost, to su najveće banke, kojima su interesi klijenata daleko iza interesa za profitom.

„Od 24 poslovne banke preko koje se isplaćuju mirovinska primanja, pet banaka nije stavilo na raspolaganje korisnicima mirovinskih primanja, a svojim klijentima, podatke o obračunatim ovrhama iz mirovinskih primanja putem „Obavijesti o ustegama iz mirovinskih primanja“. Radi se o sljedećim bankama: **Raiffeisen Bank d.d., Privredna Banka Zagreb d.d., Sberbank d.d., Splitska banka d.d., Partner banka d.d.,** dok **Zagrebačka banka d.d.** o ustegama na mirovinama obavještava samo klijente koji Obavijesti zaprimaju putem pošte, a ne i one koji Obavijesti zaprimaju elektroničkim putem“, stoji u odgovoru HZMO-a na upit Glasa umirovljenika.

Zanimljivo je da su na popisu banaka s najvećom dobiti među prvih 10 smještene ZABA, PBZ, Splitska banka i Sberbank, što i ne čudi kada bez znanja i pitanja ovršuju „silno bogate“ račune naših umirovljenika.

A zašto Sindikat umirovljenika toliko godina inzistira na uvrštenju podataka o ovrši u mirovinski „odrezak“? Zato da ne bi dolazilo do dvostrukog plaćanja istih računa, što je sve češći slučaj, odnosno do manipulacija u dilovima između ovršitelja i banaka, a sve bez znanja klijenata. Susjeda plati račun za mobilni telefon, ali naknadno nađe zagubljeni račun i ponovo plati. I nikome ništa!

Milan Dalmacija

OD JAPANA DO HRVATSKE

Zatvor bolji od gladi?

Japan ima najstariju populaciju u svijetu, s više od četvrtine građana starijih od 65 godina. To je svakako visok trošak za japanske javne financije, no posljednjih godina bilježi se novi neočekivani trend: prema statistikama sve više starijih Japanaca počinu manja kriminalna djela, kako bi proveli ostatak života u zatvoru. Brojke govore da je takozvani kriminal starijih građana visoko iznad ijedne druge demografske grupacije, a u zadnjih dvadesetak godina se učesterostručio.

U zatvorima je sada svaki peti zatočenik starija osoba. A u većini slučajeva, devet od deset njih su starije žene. Zločin zbog kojega završe u zatvoru je u pravilu sitna krađa u dućanu.

Dobrovoljno put zatvora

Takav neuobičajeni fenomen ima korijenje u nedovoljno organiziranoj skrbi o starijim osobama. Broj japanskih seniora koji žive potpuno sami je od 1985. godine porastao za 600 posto. Polovica svih privedenih zbog sitnih krađa žive sami, a najnovijim ispitivanjima japanske vlade, čak 40 posto počinitelja je izjavilo kako nemaju obitelj ili nemaju komunikaciju s rodbinom. Takvim je seniorima

Sitnom krađom put do sigurnosti

život u zatvoru bolji od alternative. Voditeljica Ženskog zatvora Iwakuni je pojasnila: „Možda imaju obitelj. Možda imaju kuću, ali nemaju mjesto gdje se osjećaju doma.“

Zatvorski smještaj za starije „sitne lopove“ košta oko 20 tisuća dolara po zatvoreniku godišnje, a nekad čak i više s obzirom na porasle troškove liječenja i posebne skrbi za starije. Ipak, Japanci odlaze u zatvor prije svega kako ne bi bili sami, te kako bi stekli zajednicu kakvu ne mogu ostvariti izvan zatvora.

„Uživam biti u zatvoru. Uvijek su oko meni ljudi, ne osjećam se osamljena. Kad sam bila po drugi put, odlučila sam da se neću vratiti, no sada sam već četvrti put jer sam osjećala nostalgiju. I opet ću doći kad me otpuste“, naglašava jedna od zatvorenica.

Namjerno počinjenje sitnih krađa radi odlaska u zatvor u Japanu je tek bijeg od samoće i kvalitetnije zdravstvene skrbi, a ne doista od gladi. No, japanska vlada uzima taj problem vrlo ozbiljno, nastojeći poboljšati su-

stav socijalne skrbi i uključenosti.

Život u zatvoru nije lak, no sve je više ljudi kojima je ipak bolji nego izvan njega.

Tko je vidio krasti još?

Je li tako i u Hrvatskoj? Na stranici Ministarstva unutarnjih poslova nema nikakvih statistika i podataka, pa smo išli „po vezi“. Nevjerojatno i istinito je kako u Hrvatskoj nema evidentiranja sitnih krađa, odnosno krađa manje vrijednosti, već se u službenim statistikama vode kao prijavljene krađe, a takvih je lani u Hrvatskoj bilo samo 2.542, od čega je izvršitelja starijih od 60 godina bilo samo 7,3 posto. Ispada da kod nas gotovo nitko ne krade, a stari su u potpunosti dobro opskrbljeni i socijalizirani, da im ne padaju na pamet japanske doskočice.

No, je li baš tako? Nedavno smo na tematskoj Facebook stranici Sindikata umirovljenika Hrvatske („Pokret protiv siromaštva starijih osoba“) objavili noticu o Koprivničanki koja je tri godine prikrivala smrt oca i uredno podizala njegovu mirovinu. Reakcije pratitelja su neočekivane. Gotovo je nitko ne bi kaznio, jer „što je to prema Todorici ili Sanaderu?“ Drugi, pak, ironiziraju kako joj žele dugogodišnji zatvor, kako bi imala od čega živjeti sada kad su je otkrili. Ako budućnost počinje od promjene svijesti, onda će uskoro i stariji Hrvati, poput Japanaca, uskoro krenuti – dobrovoljno put zatvora! No, držimo da ipak neće, jer je hrvatska priča uvijek posebna.

Naime, tu bi i u zatvoru ostali gladni. Poznat je od prije pet godina slučaj u Remetincu kad su otkrivene malverzacije s nabavom hrane, što je posljedično skresalo zatvoreničke obroke. Tako, nema opasnosti. Gladni umirovljenici će i dalje skupljati plastične boce po kontejnerima, sve dok neki ministar ne ukine otkupnu cijenu ili gradonačelnik uvede zabranu, poput gradske uprave Rovinja. Tko čeka, dočeka. Jednog dana će i u Hrvatskoj biti kao u Japanu.

Jasna A. Petrović

OVJERA UGOVORA O DOŽIVOTNOM UZDRŽAVANJU

Čekati na sudu ili (pre)platiti kod bilježnika

Starije osobe često potpisuju ugovore o uzdržavanju nadajući se poboljšanju kvalitete svog života i mogućnosti da uz tuđu pomoć lakše obavljaju svakodnevne aktivnosti. No, da bi takvi ugovori bili valjani, odnosno da bi se mogle primijeniti odredbe iz ugovora, potrebno ga je prvo ovjeriti kod javnog bilježnika ili na sudu. I to može činiti ogromnu razliku.

Zakon o obveznim odnosima, člankom 580. stavkom 1. propisuje formu kako ugovor o doživotnom uzdržavanju mora biti sastavljen da bi bio valjan. Uz pisani oblik traži se ispunjenje i druge pretpostavke za valjanost, a to je ovjera od suca nadležnog suda ili solemnizacija po javnom bilježniku, te kao druga mogućnost, sastavljanje ugovora u obliku javnobilježničkog akta.

Zanimljivo je da u slučajevima sklapanja ugovora o doživotnom uzdržavanju, ugovaratelji najmanje koriste mogućnost ovjere ugovora od strane suda, koja je najjeftinija opcija za zainteresirane. Naime, za sudsku ovjeru takvog ugovora plaća se pristojba u iznosu od 500 kuna, te još dodatnih 100 kuna za prijedlog ovjere. Dodatna prednost kod sudske ovjere ugovora ili prilikom sastavljanja ugovora u obliku javnobilježničkog akta jest to što ovlaštena osoba ugovarateljima čita ugovor i upozorava ih na njegove posljedice. Jedini nedostatak ovjere ugovora kod nadležnog suca je duljina trajanja tog postupka, koji u pravilu nije kraći od 6 mjeseci, što može dovesti do odustajanja od ugovora, pa i od samog uzdržavanja.

Iznos za solemnizaciju gotovog ugovora kod javnog bilježnika ili odvjetnika se određuje prema vrijednosti predmeta pravnog posla. Ako vrijednost nekretnine iznosi, primjerice, 750.000 kuna, onda je iznos za solemnizaciju 2.650 kuna.

Iznos za sastavljanje ugovora u obliku javnobilježničkog akta također se računa prema vrijednosti pravnoga posla i u pravilu je dvostruko veći od iznosa za solemnizaciju. Također, javni bilježnik je kod solemnizacije dužan upozoriti na eventualne propuste pri sastavljanju ugovora, kao i o razlici između ugovora o doživotnom i o dosmrtnom uzdržavanju.

Tako kod javnog bilježnika uzdržavatelji odmah po dolasku u ured izađu s obavljenim poslom, ali olakšani za iznos od nekoliko tisuća kuna. Problem leži u tome što uzdržavatelji često ni nemaju toliko novca, pa ga „posuđuju“ od primatelja uzdržavanja ili ga, u slučaju ugovora o dosmrtnom uzdržavanju, nadoknađuju putem imovine koja je navedena u tom ugovoru.

SUH smatra da razlika u vrijednosti postupka ovjere ugovora o uzdržavanju nije poštena, te ide isključivo u korist javno-bilježničkog lobija. Uz to se traži obavezno isticanje prednosti i nedostataka potpisivanja i ovjeravanja takvih ugovora.

Mia Škarica

ZOVITE PRAVNO SAVJETOVALIŠTE

Tel. 01/4615-797

E-mail: pravo.suh@gmail.com

Pošta ili osobni dolazak: Sindikat umirovljenika Hrvatske, Trg kralja Petra Krešimira IV. 2, 10 000 Zagreb

PREVARENA BAKA

Devedeset dvogodišnja Katarina D. iz Splita potpisala je ugovor o dosmrtnom uzdržavanju s nećakom koji se nakon desetogodišnje pauze odjednom pojavio i obradio je. Odveo ju je kod bilježnika i rekao da je to prema zakonu i da mora potpisati. Njezina snaha, koja zapravo jedina brine o starici, je saznala za to od bake koja je ugovor uspjela pročitati kod kuće i shvatiti da je prevarena. Sada je u depresiji, no formalno pravno je povećani stan u centru Splita već prešao u vlasništvo nećaka i sada joj preostaje samo pokretanje spora i dokazivanje kako je prevarena. Nećak već traži kupca kome bi preprodao stan, a snaha odvjetnika koji bi stavio zabilježbu.

UGOVOR BEZ OVJERE

T.B. i S.M. iz Zagreba međusobno su potpisali ugovor o doživotnom uzdržavanju. T.B. je odmah po potpisu počeo primjenjivati odredbe iz ugovora te tražiti od S.M. imovinu predviđenu ugovorom. S.M. ga je tužio jer nije bio zadovoljan odnosom, a ugovor srećom nije bio ovjeren. Presudom Vrhovnog suda Republike Hrvatske, Gzz 21/92, od 4. studenog 1992. jasno se kaže da ako ugovor o doživotnom uzdržavanju nije sastavljen u pismenom obliku i ovjeren od suca, davalac uzdržavanja ne može steći imovinu primaoca uzdržavanja, čak ni u slučaju ako je takav ugovor, koji nema potrebnu formu, izvršen. Cilj je forme propisane odredbama članka 122. Zakona o nasljeđivanju (pisani oblik i ovjera po sucu) da zaštiti pravo nužnih nasljednika prema kojem, samo ako je ostavitelj svoju imovinu darovao ugovorom o doživotnom uzdržavanju, nemaju pravo na nužni dio, pa se zbog nedostatka forme, ugovor o doživotnom uzdržavanju ne može konvalidirati izvršenjem usmenog ili pismenog ugovora bez ovjere suca u cijelosti ili u jednom dijelu.

Vodič obveznog zdravstvenog osiguranja

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE U LIPNJU 2018.

NOVOSTI U OBVEZONOM ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU

29. svibnja 2018. godine održana je 25. redovna sjednica Upravnog vijeća Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO). U nastavku donosimo najvažnije sa sjednice.

Na državnim cestama 20 puktova hitne pomoći u turističkoj sezoni

Kako bi se tijekom turističke sezone povećala sigurnost putnika, turista i svih onih koji dolaze u Hrvatsku, u periodu kada je znatno povećan promet i priliv ljudi, na državnim cestama organizirat će se dodatnih 20 puktova hitne medicinske pomoći.

Dežurstvo dodatnih timova hitne medicinske pomoći bit će organizirano od 15. lipnja do 17. rujna 2018. godine, za ukupno 95 dana, od 0 do 24 sata na puktovima autocesta i državnih cesta: Karlovac/Slunj, Brinje, Lovinac, Skradin, Dugopolje, Split, Makarska/Gradac, Podaca, Kutina, Lužani, Vrbovsko, Crikvenica, Pazina, Plitvička jezera, Tisno, Karlobag, Senj, Nin, Novalja i Čilipi.

Prema uputi Ministarstva zdravstva, HZZO će za organizaciju dežurstava hitne medicine za potrebe ozlijeđenih i oboljelih osoba osigurati oko 7,35 milijuna kuna.

Dodatna sredstva veteranskim bolnicama

HZZO će osigurati dodatna sredstva prema uputi Ministarstva zdravstva za preventivne programe branitelja iz Domovinskog rata i članove njihovih obitelji za razdoblje od 1. svibnja do 31. prosinca 2018. godine, za pet općih i veteranskih bolnica u Kninu, Vukovaru, Zaboku, Ogulinu i Pakracu. Svakoj su bolnici osigurana mjesečna sredstva od 250.000,00 kuna, što su dodatna sredstva koja nisu uračunata u mjesečni maksimalni iznos bolnice (limit).

Natječaj za popunu Mreže javne zdravstvene službe

S ciljem osiguravanja dostupnosti i kontinuiranosti zdravstvene zaštite, HZZO će raspisati natječaj za potrebe popune Mreže javne zdravstvene službe u dijelu specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite. HZZO će raspisati natječaj za područja na kojima je Mreža nakon prethodno provedenih natječaja ostala nepopunjena.

IZ SADRŽAJA:

- Dodatni puktovi hitne medicinske pomoći na državnim cestama
- Dodatna sredstva veteranskim bolnicama
- Natječaj za popunu Mreže javne zdravstvene službe

UPUĆIVANJE NA LIJEČENJE U INOZEMSTVO

Pravo na zdravstvenu zaštitu, kao jedno od prava koje se osiguranim osobama HZZO-a osigurava u okviru obveznog zdravstvenog osiguranja, regulirano je Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranju („Narodne novine“, broj 80/13. i 137/13. - u daljnjem tekstu: ZOZO).

Radi se o pravu kojim je obuhvaćeno pravo na primarnu zdravstvenu zaštitu, specijalističko-konzilijarnu zdravstvenu zaštitu, bolničku zdravstvenu zaštitu, pravo na lijekove s lista lijekova HZZO-a, dentalna pomagala s lista dentalnih pomagala HZZO-a, ortopedska i druga pomagala s lista ortopedskih i drugih pomagala HZZO-a te pravo na zdravstvenu zaštitu u drugim državama članicama Europske unije i trećim državama izvan država članica Europske unije.

Zdravstvenom zaštitom koju osigurane osobe HZZO-a (u daljnjem tekstu: osigurane osobe) mogu ostvariti na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja u drugim državama članicama Europske unije i trećim državama obuhvaćeno je i upućivanje na liječenje u inozemstvo osigurane osobe.

HZZO će osiguranu osobu uputiti na liječenje u slučaju kada se osiguranoj osobi određeno medicinski indicirano liječenje ne može osigurati u ugovornim zdravstvenim ustanovama u Republici Hrvatskoj iz razloga što se takvo liječenje kod tih ugovornih partnera HZZO-a ne provodi, a uspješno se provodi u inozemnoj zdravstvenoj ustanovi.

UVJETI ZA UPUĆIVANJE NA LIJEČENJE U INOZEMSTVO

U skladu s odredbama ZOZO-a osigurane osobe zdravstvenu zaštitu na teret sredstava HZZO-a ostvaruju u zdravstvenim ustanovama i kod privatnih zdravstvenih radnika u Republici Hrvatskoj s kojima je HZZO sklopio ugovor o provođenju zdravstvene zaštite, a samo iznimno se osigurano osobu može uputiti na liječenje u druge države članice Europske unije ili treće države pod uvjetima i prema postupku koji su utvrđeni u ZOZO-u i Pravilniku o pravima, uvjetima i načinu korištenja prekogranične zdravstvene zaštite („Narodne novine“, broj 160/13., 11/15., 16/15., 113/16. i 34/18. - u daljnjem tekstu: Pravilnik), općem aktu HZZO-a koji se donosi uz suglasnost ministra nadležnog za zdravstvo, a kojim je uređen postupak i način upućivanja na liječenje u inozemstvo.

1. Ovlasti HZZO-a iz ZOZO-a

Člankom 26. stavkom 3. ZOZO-a utvrđeno je pravo osiguranih osoba na upućivanje na liječe-

nje u inozemstvo kada se radi o potrebi liječenja koje se ne provodi u zdravstvenim ustanovama u Republici Hrvatskoj s kojima HZZO ima sklopljen ugovor o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja, a može se uspješno provesti u inozemstvu te je stavkom 4. istog članka ZOZO-a HZZO ovlašten, uz suglasnost ministra nadležnog za zdravstvo, donijeti opći akt kojim će utvrditi prava, uvjete i način korištenja prekogranične zdravstvene zaštite, uključujući uvjete i način ostvarivanja prava na upućivanje na liječenje u inozemstvo.

S tim u vezi člankom 25. stavkom 1. Pravilnika je propisano da se osiguranoj osobi može odobriti pravo na upućivanje na liječenje u inozemnu zdravstvenu ustanovu zbog liječenja:

- urođenih anomalija,
- provođenja transplantacijskih programa,
- liječenja zloćudnih bolesti, uključujući pretraživanje međunarodnih registara dobrovoljnih davalaca koštane srži ako se potrebno liječenje ne može provesti u ugovornim zdravstvenim ustanovama u Republici Hrvatskoj, a može se uspješno provesti u inozemstvu.

Samo u iznimnim slučajevima osiguranim osobama se može odobriti upućivanje u inozemnu zdravstvenu ustanovu i zbog liječenja drugih bolesti, koje nisu obuhvaćene ranije spomenutim bolestima, ali isto tako pod uvjetom da se liječenje takvih bolesti ne može provesti u ugovornim zdravstvenim ustanovama u Republici Hrvatskoj (članak 21. stavak 3. Pravilnika).

2. Što se smatra liječenjem u inozemstvu

Pod liječenjem, u smislu članka 25. stavka 2. Pravilnika, na koje se osigurana osoba može uputiti u inozemnu zdravstvenu ustanovu smatraju se sljedeći oblici zdravstvene zaštite:

- dijagnostički i terapijski postupci,
- operacijski zahvati uključujući i transplantacije organa koje se ne mogu provesti u ugovornim zdravstvenim ustanovama u Republici Hrvatskoj,
- bolničko i ambulantno liječenje,
- kontrolni pregledi,
- dijagnostičke pretrage krvi i tkiva.

3. Kako se pokreće postupak upućivanja na liječenje u inozemstvo

Postupak upućivanja na liječenje u inozemstvo pokreće se **podnošenjem zahtjeva** osigurane osobe za upućivanje na liječenje u inozemstvo **Direkciji HZZO-a, Zagreb, Margaretska 3** i to za svaku pojedinačnu vrstu liječenja posebno (npr. zahtjev za bolničko liječenje, zahtjev za dijagnostičku pretragu, zahtjev za kontrolni pregled i sl.) te za svaki pojedinačni odlazak u inozemstvo posebno.

Da bi se mogao pokrenuti postupak odlučivanja o pravu osigurane osobe na upućivanje na liječenje u inozemnu zdravstvenu ustanovu

• Upućivanje na liječenje u inozemstvo

• Što se smatra liječenjem u inozemstvu

osigurana osoba je obvezna Direkciji HZZO-a dostaviti:

- **prijedlog za upućivanje** na liječenje u inozemstvo izdan od **referentnog centra Ministarstva zdravstva**¹ nadležnog prema dijagnozi bolesti osigurane osobe za koju se predlaže upućivanje na liječenje u inozemstvo (u daljnjem tekstu: nadležni referentni centar) ili
- **prijedlog za upućivanje** na liječenje u inozemstvo izdan od **doktora specijaliste ili liječničkog konzilija** ugovorne zdravstvene ustanove na sekundarnoj² i tercijarnoj³ razini zdravstvene djelatnosti u kojoj se osigurana osoba liječi u Republici Hrvatskoj
- odgovarajuću **medicinsku dokumentaciju** kojom se potkrjepljuje zahtjev za upućivanje na liječenje u inozemstvo.

U prijedlogu za upućivanje na liječenje u inozemstvo podnosioci prijedloga (nadležni referentni centar, doktor specijalist ili liječnički konzilij ugovorne zdravstvene ustanove), **obvezno predlažu i jednu ili više inozemnih zdravstvenih ustanova** koje mogu obaviti traženo liječenje.

Prijedlog za upućivanje na liječenje u inozemstvu podnosi se putem Pravilnikom propisane **posebne tiskanice „Zahtjev i prijedlog za upućivanje na liječenje u inozemstvo“**, koja ujedno predstavlja i zahtjev osigurane osobe kojim se pokreće upravni postupak za odlučivanje o pravu na upućivanje na liječenje u inozemstvo.

4. Prijedlog za upućivanje na liječenje u inozemstvo

Kao što je već navedeno, osigurana osoba zahtjev za upućivanje na liječenje u inozemnu zdravstvenu ustanovu podnosi putem iste tiskanice na kojoj **prijedlog za upućivanje** na liječenje u inozemstvo daje nadležni doktor **referentnog centra, odnosno doktor specijalista ili liječnički konzilij** ugovorne zdravstvene ustanove u kojoj se osigurana osoba liječi.

Tiskanicu „Zahtjev i prijedlog za upućivanje na liječenje u inozemstvo“ obvezan je u cijelosti popuniti nadležni doktor specijalist iz referentnog centra, odnosno doktor specijalist ili liječnički konzilij ugovorne zdravstvene ustanove koji predlažu liječenje u inozemstvu, osim točke 12. tiskanice koju je obvezna potpisati osigurana osoba, odnosno za dijete do 18. godine života, odnosno osobe pod skrbništvom njezin zakonski zastupnik, odnosno skrbnik.

¹ Referentni centar Ministarstva zdravstva može biti zdravstvena ustanova ili dio zdravstvene ustanove, odnosno druga pravna osoba ili dio pravne osobe koja obavlja zdravstvenu djelatnost sukladno posebnome zakonu koja ispunjava normative i standarde za pružanje najsloženijih oblika zdravstvene zaštite.

² Zdravstvena djelatnost na sekundarnoj razini obuhvaća specijalističko-konzilijarnu i bolničku djelatnost.

³ Zdravstvena djelatnost na tercijarnoj razini uz obavljanje specijalističko-konzilijarnu i bolničku djelatnost obuhvaća i pružanje najsloženijih oblika zdravstvene zaštite iz specijalističko-konzilijarnih i bolničkih djelatnosti, znanstveni rad te izvođenje nastave na temelju ugovora za potrebe nastavnih ustanova zdravstvenog usmjerenja.

► Prijedlog – samo u okviru svoje djelatnosti

Prijedlog za upućivanje na liječenje u inozemstvo doktor specijalist iz referentnog centra, odnosno doktor specijalist ili liječnički konzilij ugovorne zdravstvene ustanove u kojoj se osigurana osoba liječi mogu dati **samo u okviru svoje djelatnosti**.

► Sadržaj prijedloga

Predlagatelji upućivanja na liječenje u inozemstvo **pored dijagnoza bolesti** osigurane osobe obvezno **moraju navesti** i podatke o:

- **tijeku bolesti** osigurane osobe i dosadašnjem liječenju,
- **razlozima zbog kojih predlažu upućivanje** na liječenje u inozemstvo,
- **vrsti i metodi liječenja** koje se predlažu,
- **inozemnoj zdravstvenoj ustanovi** koja može pružiti traženo liječenje i koju predlažu,
- **procjeni** (očekivanog) **trajanja liječenja** u inozemstvu u danima,
- **vrsti prijevoznog sredstva** do mjesta sjedišta inozemne zdravstvene ustanove, odnosno do zdravstvene ustanove (ovisno o zdravstvenom stanju osigurane osobe),
- **potrebi pratnje** osigurane osobe (od strane člana obitelji ili druge osobe, medicinske sestre/tehničara ili doktora),
- **potrebi smještaja uz dijete** za vrijeme bolničkog liječenja u inozemstvu (radi dojenja ili zdravstvenog stanja djeteta).

► Postupak po zahtjevu bez prijedloga

Osiguranu osobu koja uz zahtjev **ne priloži** prijedlog nadležnog doktora specijalista iz referentnog centra, odnosno doktora specijalista ili liječničkog konzilija iz druge ugovorne zdravstvene ustanove u kojoj se liječi u Republici Hrvatskoj pozvat će se da **u roku od 15 dana dostavi** prijedlog te ako u ostavljenom roku potonji ne bude zaprimljen u HZZO-u **zahtjev će se odbiti**.

Isto tako **odbit će se i zahtjev** osigurane osobe, **ako je prijedlog** za upućivanje na liječenje u inozemstvo **izdan od zdravstvene ustanove koja nema ugovor sa HZZO-om ili od zdravstvenog radnika privatne prakse – izabranog doktora**.

5. Odlučivanje o pravu na upućivanje na liječenje u inozemstvo

O pravu na upućivanje osigurane osobe HZZO-a na liječenje u inozemnu zdravstvenu ustanovu **odlučuje se rješenjem Direkcije HZZO-a**.

Rješenje se temelji na nalazu, mišljenju i ocjeni liječničkog povjerenstva Direkcije HZZO-a.

• Tko popunjava Prijedlog za upućivanje na liječenje u inozemstvo

KORIŠTENJE EUROPSKE KARTICE ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA

Osnovom Europske kartice zdravstvenog osiguranja (EKZO) osigurana osoba HZZO-a za vrijeme privremenog boravka na području država članica Europske unije, EEP i Švicarske ostvaruje pravo na zdravstvene usluge koje su potrebne iz medicinskih razloga, uzimajući u obzir prirodu zdravstvenih usluga i očekivanu dužinu privremenog boravka u državama članicama EU.

EKZO pokriva troškove neodgodive zdravstvene zaštite, za koju liječnik zdravstvene ustanove kojoj se u inozemstvu osigurana osoba javi smatra da se ne može odgoditi do planiranog povratka u Republiku Hrvatsku. Neodgodivom zdravstvenom zaštitom smatra se i zdravstvena zaštita u vezi s kroničnim ili postojećim bolestima (na primjer, kontrola visokog tlaka, potrebna terapija koju osigurana osoba uzima za kroničnu bolest), naravno samo u slučaju ako cilj putovanja nije planirano liječenje. Također, neodgodive zdravstvene usluge su npr. i dijaliza, terapija kisikom, tretmani za astmu, no radi korištenja tih usluga osigurana osoba obvezno prethodno mora zakazati termin u zdravstvenoj ustanovi u državi u koju namjerava putovati.

- Korištenje Europske kartice zdravstvenog osiguranja

- Kartica se izdaje besplatno

EKZO se koristi izravno kod ugovornih pružatelja zdravstvenih usluga pod istim uvjetima i po istoj cijeni kao da je osigurana osoba osigurana u državi boravka. To znači da će možda morati osobno snositi iznos sudjelovanja u troškovima zdravstvene zaštite (participacija), ukoliko bi takvo sudjelovanje bile dužne platiti i osigurane osobe države u kojoj boravi.

Osigurana osoba može EKZO osobno preuzeti u regionalnom uredu, odnosno područnoj službi HZZO-a prema mjestu prebivališta, u pravilu u roku od 8 radnih dana od dana zaprimanja zahtjeva.

Također zahtjev za izdavanjem EKZO može se podnijeti putem web portala <http://www.cezih.hr/EhicRequest/request.html>.

U svojim ustrojstvenim jedinicama u Zagrebu, Splitu, Rijeci i Osijeku HZZO je postavio uređaje sa sustavima za uvođenje elektroničkih redova čekanja (redomate), na kojima, osim rednog broja, osigurane osobe mogu podići i svoju EKZO. Redomati su postavljeni u Regionalnom uredu HZZO-a u Zagrebu na adresama Klovićeva 1 i Jukićeva 12, u Regionalnom uredu HZZO-a u Splitu na adresi Obala Kneza Branimira 14, u Regionalnom uredu HZZO-a u Rijeci na adresi Slogin kula 1 te u Regionalnom uredu HZZO-a u Osijeku na adresi Kralja Zvonimira 1.

Kartica se izdaje besplatno, na razdoblje u pravilu od tri godine, a uvjet za njezino izdavanje je utvrđen status osigurane osobe u obveznom zdravstvenom osiguranju.

U slučaju da je osiguranoj osobi hitno potrebna EKZO te ne može čekati izradu kartice, izdat će joj se Certifikat koji privremeno zamjenjuje EKZO, za razdoblje od najduže 3 mjeseca. Izdavanje nove EKZO može zatražiti u roku od 30 kalendarskih dana prije isteka važeće EKZO.

Umirovljenicima koji žive u Republici Hrvatskoj, ali primaju mirovinu iz neke države članice EU, EEP ili iz Švicarske, odnosno iz više država članica EU, no ne i iz Republike Hrvatske, EKZO će izdati njihovo nadležno inozemno zdravstveno osiguranje.

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje - Direkcija
Margaretska 3, 10000 ZAGREB
www.hzzo.hr

Za nakladnika: ravnatelj Lucian Vukelić, dr. med. spec.
Urednice priloga: Veronika Laušin, dr. med., zamjenica ravnatelja i
Nevenka Mirković, dipl. iur

BESPLATNI TELEFONSKI BROJEVI

za informacije obveznog zdravstvenog osiguranja: 0800 7979
za informacije dopunskog zdravstvenog osiguranja: 0800 7989

hzm HRVATSKI ZAVOD ZA MIROVINSKO OSIGURANJE

info.HZMO

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE

Zagreb, lipanj 2018., godina XI., br. 6

Za jačanje ljudskih potencijala HZMO-u dodijeljeno više od 2 milijuna kuna

U Ministarstvu rada i mirovinskoga sustava 15. svibnja 2018. potpisan je ugovor o dodjeli izravnih sredstava Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje za provedbu projekta Jačanje administrativnih kapaciteta Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje.

Projekt se sufinancira sredstvima Europskog socijalnog fonda u okviru kojeg je HZMO ostvario bespovratna financijska sredstva u iznosu većem od 2 milijuna kuna.

Ugovor su potpisali ministar rada i mirovinskoga sustava mr. sc. Marko Pavić, ravnatelj HZMO-a Josip Aladrović i ravnatelj HZZ-a Ante Lončar.

Ravnatelj HZMO-a rekao je da će potpisani ugovor omogućiti sustavu da bude ažurniji i kvalitetniji, na dobrobit hrvatskim građanima, a ministar Pavić istaknuo je da je jačanje ljudskih kapaciteta iznimno važno i prvi je korak u reformi HZMO-a.

U Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje u tijeku je proces modernizacije poslovanja koji obuhvaća i ljudske potencijale kao jedan od tri

glavna segmenta restrukturiranja, koji će omogućiti veću učinkovitost, ažurnost i kvalitetu poslovanja.

HZMO je radi osiguravanja unaprjeđenja i razvoja ljudskih potencijala započeo provoditi projekt Jačanje administrativnih kapaciteta HZMO-a, korištenjem sredstava Europskog socijalnog fonda.

Svrha Projekta je edukacija 210 radnika HZMO-a, kojom će se omogućiti podizanje administrativnih kapaciteta HZMO-a kroz brže i kvalitetnije obavljanje radnih zadataka te HZMO-u pomoći da se transformira u modernu javnu instituciju, koja će na efikasniji i standardizirani način moći odgovoriti potrebama svojih korisnika.

Provedbom Projekta osigurat će se zadovoljavajuća kvaliteta ljudskih potencijala i unaprijediti stručna znanja i opće vještine radnika HZMO-a radi povećanja učinkovitosti i kvalitete usluga te dostupnosti relevantnih informacija i podataka korisnicima i javnosti.

Projekt će se provoditi u razdoblju od 15. svibnja 2018. do 15. srpnja 2019.

HZMO i HP na usluzi građanima

Od 4. lipnja 2018. zahtjeve za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja i prava na doplatku za djecu građani će, osim u područnim službama i uredima HZMO-a, moći **besplatno predati** i u poštanskim uredima Hrvatske pošte.

Projekt je pokrenut u svibnju 2017. i do sada se provodio u deset županija, a sada se proširuje na područje cijele Hrvatske. Zajedničkim projektom korisnicima i građanima omogućeno je da zahtjeve za ostvarivanje prava na mirovinu, doplatku za djecu, naknade zbog tjelesnog oštećenja, kao i usluga vezanih uz ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja, osim u područnim službama, uredima i ispostavama HZMO-a, predaju i u njima najbližim poštanskim uredima.

Hrvatska pošta posta.hr

NOVO!

Od sada zahtjeve za HZMO možete predati u poštanskim uredima diljem Hrvatske!

U poštanskim uredima i Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje možete predati zahtjeve za ostvarivanje:

- prava na mirovinu
- doplataka za djecu
- naknade zbog tjelesnog oštećenja
- usluga vezanih uz prava iz mirovinskog osiguranja

hzm
HRVATSKI ZAVOD ZA MIROVINSKO OSIGURANJE

KORISNICI MIROVINA - isplata u svibnju 2018.

VRSTE MIROVINA	UKUPAN BROJ KORISNIKA	PROSJEČNE SVOTE MIROVINA
Prema Zakonu o mirovinskom osiguranju - ZOMO		
Starosna mirovina	497 487	2.563,76 kn
Starosna mirovina za dugogodišnje osiguranike - čl. 35. ZOMO	22 185	3.477,26 kn
Starosna mirovina prevedena iz invalidske - čl. 58. ZOMO	84 331	2.239,19 kn
Prijevremena starosna mirovina	189 077	2.431,85 kn
Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca - čl. 36. ZOMO	244	2.643,41 kn
Invalidska mirovina	123 359	1.927,25 kn
Obiteljska mirovina	224 144	1.941,94 kn
UKUPNO - ZOMO	1 140 827	2.344,69 kn
Prema Zakonu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba - DVO, PS i OSO		
Ukupno	14 839	3.689,05 kn
Prema Zakonu o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji - ZOHBDR		
Ukupno	71 402	5.620,16 kn
Prema Ugovoru između RH i BiH o suradnji na području prava stradalnika rata u BiH koji su bili pripadnici Hrvatskog vijeća obrane i članova njihovih obitelji - HVO		
Ukupno	6 754	2.964,11 kn
SVEUKUPNO	1 233 822	2.553,80 kn
PROSJEČNA MIROVINA (ZOMO) bez međunodnih ugovora - isplata u svibnju 2018. -	Iznos u kunama	Njen udio u plaći za ožujak 2018. (6.253 kn)
Prosječna mirovina za travanj 2018.	2.617,30 kn	41,86%
Prosječna ukupna starosna mirovina za travanj 2018.	2.867,57 kn	45,86%
Prosječna starosna mirovina za travanj 2018. s 40 i više godina m. staža	4.352,82 kn	69,61%
Korisnici mirovina - muškarci (45,80%)		565 133
Korisnici mirovina - žene (54,20%)		668 689
Odnos broja korisnika mirovina i osiguranika		1 : 1,23
Udio ukupnog broja korisnika mirovina s 40 i više godina m. staža u ukupnom broju korisnika mirovina - ZOMO		15,63%
Udio broja korisnika starosnih mirovina s 40 i više godina m. staža u ukupnom broju korisnika mirovina - ZOMO		20,00%
Prosječan mirovinski staž za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO		30 godina
Prosječna dob za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO		71 godina
Potrebna sredstva za isplatu mirovina i mirovinskih primanja		3.234.000.000 kn
Uređuje i grafički priprema: Ured za odnose s javnošću HZMO A. Mihanovića 3, 10000 Zagreb		www.mirovinsko.hr e-mail: informiranje@mirovinsko.hr fax: 01/4595-168

Linijski ples i Bećarac Penkalac oduševili posjetitelje

Četvrti po redu sajam „Pravo doba – Sajam za 50+ generacije“ održan je na Zagrebačkom velesajmu od 17. do 19. svibnja 2018. u organizaciji Zagrebačkog velesajma, Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom i Zaklade Zajednički put. Lječilišta, toplice, poliklinike, domovi za starije osobe, tvrtke s pomagalima i mnoge druge prezentirale su svoje usluge i nudile pogodnosti, a bogat stručni i popratni program se sastojao od niza radionica, predavanja, prezentacija, kviza, modne revije i drugih atraktivnih sadržaja.

Povjereništvo SUH-a Zagreb se na sajmu predstavilo sa svojih pet podružnica (Podsljeme, Donja Dubrava, Peščenica, Studentski grad, Kraš), kojima se pridružila i Udruga SUH Samobor.

Prvog dana sajma predstavile su se

podružnice Peščenica i Studentski grad sa svojim ručnim radovima - nakitom, decoupageom, ručnim radovima u tehnici quilling, ručno izrađenim lepezama, cvjetovima od vrećica za smeće i leptirima, koji su se mogli kupiti na štandu. Drugi dan su obilježile podružnice Podsljeme i Donja Dubrava sa izrađenim predmetima od drva, cvjetnim aranžmanima, nakitom i drugim ukrasima. Samoborci su trećega dana sa svojim sponzorima na degustaciji ponudili kolače, peciva, nareske i pića.

Na glavnoj pozornici u sklopu kulturno-umjetničkog programa, nastupale su članice podružnice Studentski grad i otplesale „Linijski ples“, te izazvale ovačije publike. Članice podružnice Kraš također su imale izvrstan nastup u dvije točke. Jedna je recital njihove članice

Ljiljane Marković, a drugu su izvele umirovljenice „Trios bez kintos“ (u sastavu Ankica Šošarić, Irena Ozmeć i Ljubica Marić) koje su otpjevale „Bećarac Penkalac“, a Ankica Šošarić je pročitala dijelove svoje knjige „300 dana u Domu umirovljenika“.

Vesna Bečić

ZAGREB

Dani otvorenih vrata

U Radničkom domu na Krešimirovu trgu Povjereništvo SUH-a Zagreb je 24. i 25. svibnja organiziralo Dane otvorenih vrata udruga. Događaj je bio pod pokroviteljstvom Ureda za udruge Vlade RH.

Nekoliko desetaka zainteresiranih posjetilo je dvoranu 226, gdje su se upoznali s radom zagrebačkih podružnica, Povjereništva, ali i SUH-a u cjelini. SUH-ovci iz Donje i Gornje Dubrave, te Peščenice su prikazali svoje rukotvorine, te pojasnili aktivnosti unutar svojih podružnica.

Na panoima je bio prikazan rad besplatnog Pravnog i Psihološkog savjetovališta, ali i Glas umirovljenika, te pogodnosti za članove kod naših ugovornih partnera. Prikazani su i filmovi Zaustavimo zloupotrebu starijih osoba i 25 godina borbe za prava starijih osoba.

Sve ovo je organizirano s ciljem upoznavanja starijih osoba s radom SUH-a, te nastojanjima za poboljšanjem njihovih prava.

SUH-ovci na Tjednu udruga

Sudeći prema interesu, postoje oni koji bi htjeli poboljšati svoja prava, ali i aktivno sudjelovati u njihovom ostvarivanju.

Milan Dalmacija

U organizaciji Grada Zagreba već se 18. godinu zaredom održao Tjedan udruga. Od 5. do 7. lipnja u vremenu od 10 do 17 sati na Zrinjevcu udruge su upoznale građane metropole sa svojim radom i programima koje provode. To je učinilo i Povjereništvo SUH-a Zagreb. Članovi podružnica Podsljeme, Studentski Grad, Peščenica i Kraš su predstavili svoje rukotvorine, plesna i poetska umijeća, a okupljene je zabavio i pjevač Zvonko Struk.

Interes starije populacije bio je dobar, što je pohvalno, jer u Zagrebu djeluje više od 12.000 udruga na koje se iz gradskog proračuna godišnje izdvaja 1,6 milijardi kuna. Kad institucije zakažu, u pomoć priskaču udruge, a SUH je predstavio rad svog Pravnog i Psihološkog savjetovališta.

Vesna Bečić

Pjevački zbor Turopoljska zvona, koji djeluje pod okriljem SUH-a iz Velike Gorice, 24. svibnja proslavio je 22 godine svoga rada. Koncertom u

VELIKA GORICA

22. rođendan Turopoljskih zvona

dupkom punoj dvorani Galženica obilježen je ovaj hvalevrijedan jubilej i kraj još jedne koncertne sezone. Stotinjak uzvanika moglo je tako uživati u izvedbama starogradskih i narodnih pjesama iz usta 25 članova zbora, od kojih veliku većinu čine žene. Za glazbenu pratnju pobrinuli su se gosti iz Siska.

SUH će i dalje poticati rad zbora, kao što je zbor poticao SUH nastupima na

prosvjedu „Zaustavimo siromaštvo i poniženje u starosti“ i 17. Svečanoj skupštini u listopada 2017. U planu je širenje broja članova, pa se svi zainteresirani ljubitelji pjesme već sad mogu prijaviti. Osim toga, zbor će u skorije vrijeme krenuti na proputovanje po Hrvatskoj, gdje će koncertima pokazati svoje umijeće i ljubav prema pjevanju.

Stjepan Milobara

KRAŠ – ZAGREB Može i bolje

Redovna skupština Kluba i Podružnice SUH-a Kraš održana je 8. svibnja. Na njoj se vodstvo podružnice osvrnulo na rad u prošloj godini, za koji su zaključili da je bio dobar, ali i da je mogao biti bolji. U planu su izlet, proslava Martinja, a posebna pažnja je dana redovitim aktivnostima, poput posjeta bolesnim umirovljenicima s poklon paketima, financijske pomoći potrebitima, te podmirivanje troškova za boravak u lječilištima.

Provedba plana je već počela, jer je 21. svibnja pun autobus veselih umirovljenika Kraša po prekrasnom proljetnom vremenu krenuo prema Karlovcu. Zaustavili su se kod Nacionalnog svetišta Svetog Josipa, gdje su doznali o povijesti te svakodnevnim hodočašćima. Krenuli su kasnije prema starom gradu Dubovcu, gdje su uz pomoć vodiča doznali povijest starog grada i kule sa koje se pruža prekrasan pogled na Karlovac. Sljedeći cilj putovanja bio je Ozalj, gdje su uz ručak i ples uz živu glazbu do kasnih poslijepodnevni sati uživali u prirodi, a potom krenuli kući.

Marija Jakić

DUBROVNIK Niz Neretvu

Tridesetak članova SUH-a iz Dubrovnika posjetilo je sredinom svibnja 2018. najveći antički grad u Hrvatskoj - Naronu. U muzeju su uz pratnju stručnoga vodiča saznali sve o povijesti ovog grada, a brojni artefakti i ostaci zidina su samo potkrijepili priču.

Nakon Narone, umirovljenici su ušli u lađe te plovili Neretvom, također uz pratnju vodiča, koji im je govorio o značaju rijeke, flori i fauni. Izletnici su kušali i tradicionalne specijalitete, a na povratku kući su i zapjevali, pokazujući kako je ovaj izlet bio pun pogodak.

Vesna Mijović

UMAG Slavonske priče

Podružnica SUH-a iz Umaga je za svoje članove od 19. do 22. svibnja 2018. organizirala izlet u Slavoniju. Nakon poduljeg putovanja stigli su u Vinkovce. Nakon toga slijedio je kraći obilazak grada i posjet Gradskom muzeju, koji prikazuje povijest grada starog osam tisuća godina. Bogata etnografska zbirka pruža podatke o tradicionalnom načinu života u tom kraju, kroz predmete izrađene vrijednim rukama raznih zanatlija. Oduševili su eksponati koji prikazuju tipične slavonske kuće i kućanske predmete. Po povratku u hotel slijedila je večera uz zabavu i ples.

Drugi dan bio je predviđen za odlazak u Baranju i razgledavanje Kopačkog rita. Po-

datke o parku pružio je kratki film, nakon čega je uslijedila vožnja brodom po Kopačkom jezeru, te šetnja obalom. Vožnjom pored prostranih žitnih polja uputili su se prema etno-selu Karanac. „Baranjska kuća“ je imanje s nekoliko objekata starih zanatlija, a interesantan je posebno uređen rashladni podzemni prostor za čuvanje poznatog kulena i drugih delicija. Slijedila je vožnja šumama prema poznatom lovištu i dvorcu Tikveš, a otamo „kompom“, do Osijeka, gdje su kratkim razgledom katedrale, starog grada i Tvrđe završili ovu etapu puta.

Kasnije je uslijedio posjet Vukovaru. Posjet mjestu sjećanja u bolnici većini je naterao i koju suzu na oko. Posjetili su i me-

morijalno groblje palih branitelja i Ovčaru, gdje su u znak pijeteta zapaljene svijeće. Kratkom šetnjom Vukovarom razgledali su muzej Eltz i križ na ušću Vuke u Dunav, samostan, obnovljenu crkvu i na kraju novoizgrađenu tržnicu.

Put je nastavljen prema Iloku. Nakon kratkog obilaska grada posjetili su Iločke podrume, gdje je priređena prezentacija i kušanje njihovih poznatih vina. Na kraju je preostao posjet Đakovu, koji očarava svojim lijepim građevinama i trgovinama, Strossmayerovom katedralom i Državnom ergelom, čiji su lipčanci dio nacionalne i kulturne baštine Hrvatske. Uz druženje i pjesmu svi su zadovoljni i sretni stigli svojim domovima, a u sjećanju će im dugo ostati lijepa Slavonija.

Marija Pertot

ŽRNOVNICA

U posjetu Stepincu

Članovi SUH-a iz Žrnovnice 5. svibnja su posjetili Krašić, mjesto rođenja blaženog Alojzija Stepinca. Povod posjeta je 120. obljetnica njegova rođenja, a izlet je upotpunjen i sudjelovanjem crkvenog zbora iz Žrnovnice.

SUH-ovci su tako bili na misi u crkvi Presvetog Trojstva, gdje su mogli čuti o značaju Alojzija Stepinca. Nakon mise posjetili su njegovu rodnu kuću, te prošetali Krašićem. Pritom su susreli i članove drugih udruga umirovljenika iz Splita, Čakovca i ostalih krajeva zemlje.

Zadovoljni viđenim, 48-ero umirovljenika vratilo se u Žrnovnicu u večernjim satima.

Matilda Frankić

Pedesetak članica i članova Sindikata umirovljenika iz Splita krenulo je 5. svibnja na put prema jugoistoku Europe. Proputovali su Crnu Goru, Albaniju i Makedoniju da bi trećega dana putovanja stigli na cilj – u Grčku.

„Prošetali“ su Grčkom, od Kalambaka i Delfa, do Atene i Paralije. Vrlo dojmljiv bio je bliski susret s Meteorima – kamenom šumom na kojoj su se tijekom stoljeća ugnijezdila 24 manastira, te svetištem u Delfima, gdje su posjetili lokalitet i muzej s artefaktima.

Druženje s bogovima na vrhu antičkog svijeta, Akropoli, ostavilo je snažan dojam. Atena na dlanu, a vodič priča priče iz bogate povijesti koje su pomogle, barem djelomično, posložiti mozaik u glavi, koji se tijekom školovanja slagao prema pričama iz starogrčke mitologije.

Nakon Atene, kojoj je teško uzeti mjeru u nepuna dva dana, boravak u Grčkoj zaokružen je izletom u Paraliju, poznato ljetovalište u podnožju Olimpa, smješteno na obali Egejskoga mora, 70-ak kilometara od Soluna. Ovo pitoreskno mjesto podilazi turistima brojnim tavernama, kafićima, prodavaonicama i buticima u kojima su se SUH-ovci opskrbiti kožnim jaknama, torbicama ili pak bundama.

Povratak je organiziran istom rutom, pa su splitski umirovljenici bacili pogled na Ohrid i s jezera i s kopna zahvaljujući druželjubivom vodiču i šetnjama po staroj jezgri. Albanijom su projurili, a na još jedno noćenje u Budvi odlučili su se tijekom samoga putovanja i tako put do Splita rasporedili na prihvatljive vremenske dionice.

Nakon što su tijekom osam dana vidjeli mnogo toga, vratili su se u Split nakon tjedan dana i zaključili da u njemu - nema ništa nova.

Marica Žanetić Malenica

Kultura, sport, humanost

Umirovljenici iz Studentskog grada ni u svibnju nisu mirovali. Odmah početkom svibnja posjetili su Jelenov greben u Sloveniji. Iako su neki od članova već posjetili taj dio susjedne države prije pet godina, odlučili su ga vidjeti opet. Hranili su jelene i srne, posjetili treću najstariju ljekarnu u Europi, samostan Pavlina, čokoladnicu, a oni najuporniji pješačili su do dijela šume u kojoj je „vještica“ izgradila svoju kuću.

Članovi su se i ovaj mjesec iskazali u humanitarnoj akciji Kaufflanda i Crvenog križa u prikupljanju namirnica za socijalne samoposluge u Hrvatskoj.

Na manifestaciji „Pravo doba“ sudjelovali su kao izlagači. Predstavili su se članovi zbora „Jeka“, a potom i članovi plesne skupine, koji marljivo vježbaju za ovakve prigode. Osim cha cha cha plesnih koraka, članice ove podružnice predstavile su se i li-nijskim plesom koji nikoga nije ostavio ravnodušnim.

Znatan interes umirovljenika izazvao je muzejski postav pod nazivom „Katarina Velika - carica svih Rusa“ u Klovićevim dvorima. Odmah nakon toga solo pjevači Glazbene škole Pavla Markovca nastupali su na smotri u Hrvatskom povijesnom muzeju, pa su SUH-ovci iskoristili priliku i pružili podršku mladim solo pjevačima.

Na kraju su 26. svibnja održani Jarunski susreti na kojem su sudjelovale 43 osobe iz Studentskog grada. Natjecali su se u brojnim disciplinama: višeboju, visećoj kuglani, boćanju, belotu, šahu, štafeti, na kojima su osvojili i velik broj odličja. Ni kiša koja je pala na trenutak nije mogla pokvariti dobro raspoloženje ovakvoj ekipi.

Snježana Živčić

OSIJEK Provod u Laktašima

Pun autobus sa 51 članom Udruge SUH-a Osijek, 7. svibnja 2018. krenuo je u Terme Laktaši. Njima se pridružilo i dvoje kolega iz Zagreba. Pred hotelom dočekala ih je direktorica Mirjana Čomić i osoblje, koje ih je srdačno pozdravilo i iznijelo prtljagu do soba. Organiziran je doček s pićem dobrodošlice i kavom, te je predstavljen program boravka, uz terapije obogaćene atraktivnim sadržajima. Terapeuti su odmah napravili raspored terapija, tako da je dobar dio umirovljenika već prvi dan obavio prve terapije. Sljedeće jutro čekao ih je osobni raspored terapija.

Radosna novost je i uvođenje stimulativnog popusta, nakon četvrtog dolaska ostvaruje se popust od četiri posto na ugovorenu cijenu, a za svaki novi dolazak popust raste do 10 posto. Ove godine, kao iznenađenje i nagradu za redovite dolaske organiziran je izlet u nacionalni park „Kozara“ gdje je za ručak spremljen vojnički grah, a umirovljenici su obišli spomen područje sa spomenikom i muzejom. Članovi su mogli kupiti jedini pravi sir Trapist, koji se ovdje proizvodi po stoljetnoj recepturi opata trapista, a za kupce je bila organizirana nabavka.

Posljednjeg dana boravka, poslije večere, uz živu glazbu člani-

ce i članovi udruge opustili su se uz pjesmu i ples. Po onome što se moglo vidjeti, u dobroj su kondiciji i raspoloženju neumorno plesali kola i druge plesove, a ni najstariji bračni par Poštić s više od 80 godina svaki, nije odolio atmosferi i veselju.

Veliki broj članova izrazio je želju da se posjet Termama Laktaši organizira i u jesen, ako se skupi dovoljno zainteresiranih. No, za posjet iduće godine su svi zaokružili „za“ u anketi koja je provedena na povratku kući.

Mato Obradović

PODSLJEME

Udruženi na put

Kad jedna podružnica ne skupi dovoljno izletnika, priskače druga u pomoć. Tako su podružnice istočnog dijela Zagreba: Granešinski Novaki, Oporovec i Podsljeme, 13. svibnja zajednički posjetili dva lokaliteta na području Bjelovarsko – bilogorske županije: Romsku kuću i OPG Vinia. Izuzetan doživljaj bio je obilazak autentičnog romskog imanja s kućom i okućnicom. Domaćica ih je provela kroz imanje, pričala o povijest hrvatskih Roma Lovara, pokazala izložbu, malu knjižnicu s literaturom na romskom jeziku te suvenirnicu sa suvenirima koje izrađuju sami Romi.

U nastavku izleta posjetili su izletišta i vinotočje Vinia, smješteno u predivnoj prirodi, okruženo vinogradima i šumskim zelenilom. OPG nudi kompletnu

turističko-ugostiteljsku ponudu: restoran, hotel, kamp, a ljubitelji konja mogu uživati u jahanju. Nakon obilnog ručka u restoranu uređenom u tradicionalnom rustikalnom stilu, umirovljenici su zapjevali i zaplesali uz glazbu uživo.

Također združenim snagama, članovi zagrebačke podružnice Podsljeme i Donja Dubrava posjetile su početkom lipnja dva vrlo atraktivna turistička odredišta smještena u srcu Europe - Prag i Beč.

Prvo odredište bio je „Zlatni Prag“, grad gotike, piva, mostova i tornjeva. Uz pratnju stručnih voditeljica, prošli su sve važnije povijesne znamenitosti grada. Tako su šetali najvećim dvorcem na svijetu Hradčanima, potom po Karlovom mostu, te Karlovom ulicom produžili do Starogradskega trga, najznačajnijeg trga u povijesnoj jezgri Praga.

Desetke drugih znamenitosti, kao što su Senat, Židovska četvrt, Vaclavske namjesti, posjetili su drugog dana boravka. Izuzetan doživljaj razgleda grada bila je i vožnja brodom po rijeci Vltavi koja protječe središtem grada. Dašak Hrvatske u Pragu osjetili su u muzej-restoranu „U Fleku“

gdje su davne 1911. godine hrvatski studenti osnovali nogometni klub Hajduk.

Na povratku u Zagreb, iskoristili su priliku razgledati jednu od najvažnijih europskih metropola - Beč, grad parkova, dvoraca, muzeja, konja i kočija. Panoramska vožnja uz Dunav po znamenitoj Ringstrasse, s koje se pruža pogled na mnoge znamenite građevine kao što su Opera i Gradska vijećnica. Šetnja središtem grada po glavnoj gradskoj ulici Kärntnerstrasse, razgledavanje Katedrale svetog Stjepana i obilazak povijesne jezgre grada bili su za sve lijep i nezaboravan doživljaj.

Ivan Ročić

PULA

Put po Jugu

Pulska podružnica SUH-a, organizirala je četverodnevni izlet na južno-dalmatinske otoke Korčulu i Mljet, uz usputno razgledavanje Splita, Trogira i Zadra. Zbog velikog interesa putovalo se u dva navrata. Led je probilo pedesetak umirovljenika koji su krenuli 17. svibnja 2018.

Dakako, mnogi su se pripremili za takav susret s poviješću, pa su, na prvoj „stanici“ u Splitu, s velikom znatiželjom razgledali znamenitu Dioklecijanovu palaču. Jednako su tako bili oduševljeni slikovitim splitskim trgovima - Placom (Narodnim trgom), Voćnim trgom i Prokurativama. Nezaobilazni spomenik Gr-

guru Ninskom mamio ih je svojom monumentalnošću, a nisu mogli odoljeti da ne dotaknu njegov palac.

Potom su krenuli trajektom u Velu Luku, a kasnije i prema gradu Korčuli. Usputno zaustavljanje u Blatu mnogi će pamtili po najdužem drvoredu lipa. Vijugavom cestom nastavljena je vožnja kroz pitomi kraj s plodnim korčulanskim poljima. Impresivan je bio dolazak u samu Korčulu, gdje ih je privukla glazba i odjek mačeva starog bojnog plesa Moreške. Slijedilo je razgledavanje katedrale sv. Marka, crkve sv. Petra, kuće Marka Pola i ostalih korčulanskih znamenitosti. S Korčule su se trajektom otisnuli prema Orebiću i dalje autobusom za Neum.

Trećeg dana su se zaustavili u Stonu i razgledali solanu i naš najveći srednjovjekovni obrambeni zid, jedan od većih

u svijetu. Vožnja trajektom do NP Mljet trajala je kratko. Umirovljenici su sa zanimanjem razgledali područje važnog geološkog i oceanografskog fenomena, s brojnim arheološkim nalazištima. Posjetili su benediktinski samostan na otočiću Sv. Marije u Velikom jezeru.

Po povratku, stankom i kratkom šetnjom Trogirom, najočuvanijem romaničko - gotičkim gradom u središnjoj Europi, susreli su se sa znamenitostima toga grada, zbog kojih je uvršten na listu svjetske baštine UNESCO-a. Zaustavili su se i u Zadru, gdje su, uz stručnu pratnju, razgledali gradske znamenitosti i prošetali Kalelargom.

Isti takav program imali su i izletnici druge ture izleta, koja je održana od 24. do 27. svibnja. Puležani su tako otkrili hrvatski Jug.

Mirjana Dika Dužman

ĐAKOVO

Veliki planovi

Svakog drugog četvrtka podružnica SUH-a iz Đakova organizira zabavu u Gradskom području. Na posljednjoj je bilo 40-ak članova, što je bila idealna prilika za dogovor oko organizacije drugih aktivnosti. U planu je izlet na Borovik, ali i sudjelovanje na Sportskim susretima SUH-a Osječko-baranjske županije.

Upravo zbog tog velikog događaja, Đakovčani su, zajedno s predstavnicima ostalih SUH-ovih podružnica u županiji, 4. lipnja sudjelovali na sastanku Županijskog povjereništva, gdje su dogovorili sve detalje. Grad domaćin je Donji Miholjac.

Željko Kovač

TRNJANI

Uspješna godina

Izvršajna skupština podružnice SUH-a Trnjani, održana 5. svibnja 2018. pokazala je kako su SUH-ovci iz ovog malog slavonskog mjesta imali dobru 2017. godinu. Nakon pozdravnog govora predsjednice Kamile Lozančić, uslijedili su izvještaji o radu, koji su pokazali kako je podružnica imala pozitivan saldo i organizirala nekoliko zajedničkih druženja.

Plan rada za ovu godinu je bogat, uz pojačano privlačenje novih članova, napose mlađih umirovljenika i branitelja. Nakon skupštine, na kojoj je prisustvovalo 27 članova, organiziran je domjenak, na kojem su Trnjanci, s gostima iz SUH-ovih podružnica Sikirevci, Slavonski Šamac, Garčin, Zadubravlje i Slavonski Brod, u neformalnom tonu raspravljali o daljnjim akcijama.

Gojko Lončar

U vodi je spas

Ovih dana žedna usta traže mnogo tekućine, što nije čudno, jer u toplim danima naš organizam gubi mnogo više tekućine nego obično. Kako bi se tjelesne funkcije odvijale normalno, izgubljena tekućina mora se nadoknaditi. Odrasle osobe, u uobičajenim uvjetima, svaki dan izgube do 2,5 litre vode, uglavnom kroz mokraću, znojenjem, disanjem i stolicom. Premda djelomično nadoknađujemo tekućinu i pomoću hrane koja ju sadrži, najveći dio potreba podmirujemo raznim napicima.

Uz zrak, voda je najpotrebniji element za preživljavanje. Čak 60 do 70 posto mase normalne odrasle osobe je voda. Bez hrane možemo biti gotovo dva mjeseca, ali bez vode samo nekoliko dana. Ipak, većina ljudi nije dovoljno upoznata s time koliko bi vode trebalo piti, pa mnogi žive dehidrirani. Zapravo, sva druga pića i pijemo zbog potrebe za vodom, a ona je najjeftinije piće, ne sadrži kalorije i nije toksična. Ovisno o tome odakle potječe, ima u sebi i korisne male količine joda, fluora i bakra. Budući da nijedna druga hrana ili piće nije toliko važna za ispravno funkcioniranje ljudskog organizma, svaka osoba koja želi živjeti zdrav život mora uložiti napor da svaki dan tijelu osigura potrebnu količinu ovog pića.

Voda kao eliksir života

Voda je neophodna za svaki biološki proces, a osim toga i za kontrolu tjelesne temperature, za održavanje krvnog tlaka i disanja. Također, pomaže da se iz organizma odstrane štetne tvari, poput mokraćne kiseline i uree. Voda je, također, od vitalne važnosti za kemijske reakcije za vrijeme probave. Ona donosi hranjive tvari i kisik stanicama putem krvi, a također podmazuje i naše zglobove.

Ne pijuci dovoljno vode, mnogi ljudi nagomilavaju višak masnog tkiva, oslabi im tonus i veličina mišića, smanjuju se probavne funkcije i funkcije drugih organa u tijelu, povećava se toksičnost u organizmu, javlja se bol u zglobovima i mišićima. Kad se radi o nadomještanju tekućine, valja znati da ništa nije kao voda.

Kad je osoba umorna i kad misli da joj je potrebna hrana, možda joj ustvari tijelo vapi za vodom. Umor je rani znak dehidracije i tijelu je potrebna voda, a ne hrana, da bi ponovo postiglo određen nivo energije. Kad ste umorni popijte čašu čiste vode! Postići ćete gotovo trenutno osvježanje i snagu - bez kave.

Druga pića – drugi učinci

Kava i čaj su popularni napici bez kojih milijuni ljudi ne mogu zamisliti dan. Ti napici osiguravaju tekućinu, ali sadrže vrlo malo kalorija i hranjivih tvari. No, dodatkom šećera ili šlaga situacija se mijenja. Više od 80 posto znanstvenika i liječnika smatra da mlaki čaj najbolje gasi žeđ za ljetnih sparina i da vrlo dobro osvježuje. Brojna ispitivanja su pokazala

da postoji veza između kofeina i raznih bolesti, posebno kod ljudi koji piju veće količine kave. Oprezni moraju biti oni koji boluju od šećerne bolesti, hipertenzije ili koronarnih bolesti. Oni ne smiju piti puno kave.

Alkoholna i bezalkoholna pića, te voćni sokovi vrlo su popularni. Tri i pol decilitra zaslađenih bezalkoholnih pića sadrži 100 do 170 kalorija i nema hranjivih tvari. Pola decilitra žestokog pića daje 90 do 120 kalorija, a s tonikom još i više. U tri i pol decilitra piva ima 150 kalorija i B-vitamina u tragovima. Vrijednost voćnih sokova je u njihovim mineralnim solima i vitaminima. Zahvaljujući organskim kiselinama, oni imaju osvježujuća svojstva, te gase žeđ. Posebno su korisni za djecu, ali mogu odlično zamijeniti alkoholna pića.

Na kraju ne zaboravimo na korisno i hranjivo - mlijeko. Ono sadrži visoko kvalitetne bjelančevine, kalcij, fosfor, vitamine A, D, B (posebno B12). Juhe su, također, odlični napici. U svakom slučaju, u ovim vrućim danima osigurajmo našem organizmu dovoljno tekućine, a naročito – vode.

dr. Ivo Belan

PAMETNI TELEFONI

Aplikacije pomažu starijima

Danas su rijetke osobe koje ne posjeduju mobilni telefon. Čak se i stariji sve više priklanjaju korištenju ovih sprava zbog brojnih prednosti, a naročito zbog poboljšane komunikacije, poput sve popularnijeg Facebooka među „srebrnima“. No, pametni telefoni imaju još pluseva, zbog kojih bi ih starije osobe trebale koristiti.

U svijetu postoji nekoliko desetaka milijuna mobilnih aplikacija. Iako je velika većina prilagođena potrebama mlađih i sredovječnih ljudi, postoje i one namijenjene osobama treće dobi. One upozoravaju kada i koji lijek stariji trebaju uzeti, prate ih pomoću GPS-a da se ne izgube, daju savjete o zdravstvenim problemima, upozoravaju bližnje na moguće padove, potiču pamćenje, te olakšavaju korištenje pametnih telefona osvjetljivanjem ekrana i povećanjem slova i dodirnih površina.

MEĐUGENERACIJSKA SURADNJA

Stariji i njihovi cimeri studenti

Potaknuta rezanjem izdvajanja za institucionalnu skrb starijih, te nedostatkom studentskih domova, uprava doma za starije u nizozemskom Deventeru pronašla je „solomonsko rješenje“. Tako je još 2016. šest studenata postalo cimerima korisnicima doma i to potpuno besplatno. Sve što studenti trebaju učiniti jest družiti se i pomagati starijima 30 sati tjedno.

Iako među generacijama postoje nepomirljive razlike, prevladala je solidarnost, pa su sklopljena korisna prijateljstva na obostrano zadovoljstvo – stariji podučavaju mlađe o životu, a mlađi starije o korištenju tehnologije.

„I ja se pokušavam sjetiti barem jedne 'vesele udovice', ali teško mi to polazi za rukom. Sjetih se nekoliko 'ovršenih' udovica i njihova užasa nakon muževljeve smrti“

„Vesele“ udovice

Danas sam na radiju čula kako spikerica najavljuje da će se u osječkom HNK-u prikazati Leharova opereta „Vesela udovica“. Sjetih se te vesele udovice kojoj su mnogi udvarali, dok je bezbrižno trošila novac koji je naslijedila od pokojnog supruga. Sjećam se da je ulogu pjevala jedna mlada, vrlo dobra pjevačica i da je cijela dvorana pokušavala nešto pjevati, ali zapravo bilo bi bolje da su šutjeli. No danas možda nitko ne bi pjevao tako zdušno, jer „sve manje ljudi poznaje tu operetu, a i udovice nisu nimalo vesele, pa nema razloga da je se uopće izvodi“, govori neki glas u meni.

I ja se pokušavam sjetiti barem jedne „vesele udovice“, ali teško mi to polazi za rukom. Sjetih se nekoliko „ovršenih“ udovica i njihova užasa nakon muževljeve smrti. Plaču danima i s neugodom se sjećaju svojih pokojnika. Jedna ima vrlo malu mirovinu, a pokojni suprug imao je znatno veću, ali se razbolio, bolovao dvije godine i za to vrijeme uzeli su 7.000 kuna gotovinskog kredita, jer se suprug htio dodatno

Nakon drugog poziva, dug je „prodan“ privatnoj tvrtci da vodi dalje postupak naplate. Ona s ogorčenjem govori o tome kako se osjeća čovjek čiji je dug banka „prodala“ jer „nema se vremena nitko u banci time baviti“. Očajna je, a k tome i podstanarka. Bolesna je, pa ne može raditi na spremanju stanova, što je običavala. I sada postaje pomalo srdita i na pokojnog supruga „kako ju je mogao ostaviti samu s tolikim dugom“ i tako „troši“ lijepa sjećanja na pokojnika.

Ili druga priča. Stariji par podigao je zajednički kredit za kupnju stana prije desetak godina dok su oboje radili i bili zdravi. Ona se prva teško otišla u mirovinu s 2.200 kuna. Kćerka se udavala pa su i taj trošak nekako podnijeli i redovito otplaćivali kredit. Živjeli su skromnije, ali suprug je uspevao vraćati kredit. No suprug je, kaže gospođa „umro iz čista mira“ od srčanog infarkta. Nije mogla uzeti njegovu mirovinu, jer bi ona bila manja od njene i tako je počelo neplaćanje kredita i ovrha. Kćerka ne radi, ima malo djeteta i ne može se brinuti ni za bolesnu majku, a svakoga dana situacija joj je teža.

Razmišljam tako o nekakvoj pravednosti, o boljem životu u našoj domovini; upravo danas slušam optimistični, pomalo hvalisav govor premijera o tome kako su povećali mirovine. Ali, zaboravio je reći da to i nije povećanje nego da je to usklađivanje s porastom plaća zaposlenika, da je upravo u posljednjih 10 godina mirovina svake godine objektivno, uz sva „povećanja“, u odnosu na prosječnu plaću zaostajala po nekoliko posto, pa se tako do sada „nakupilo“ četrnaest posto minusa i da smo najsiromašniji od svih drugih, čak i od umirovljenika iz našeg tranzicijskog okruženja. Svake godine obećanje slijedi „od Nove godine“, ali to vjerojatno neće naše mirovine bitno povećati.

I sjetim se mojih roditelja i njihovih mirovina, od kojih su mogli jako lijepo živjeti. Bili su zadovoljni, jer se rad cijenio i bio je jedini kriterij za plaću, a onda i za mirovinu. Danas

neki „mirne savjesti“ primaju naknade za neke usluge koje su daleko precijenjene i koje nisu primjerene trenutku u kojem se nalazi cijeli proizvodni sustav i cijela država. Da nije to samo isprazna priča pokazatelji su nemilosrdni: prosječno živimo tri godine kraće, sami odlučujemo kad ćemo umrijeti (porast samoubojstava u populaciji starijih), a da ne govorimo da je 52,5 posto mirovina ispod linije siromaštva.

Svakoga dana čujem od starijih osoba toliko tužnih priča da i sama postajem deprimirana, jer im ne mogu pomoći. Ne mogu im govoriti da će sutra biti bolje, jer ni sama u to ne vjerujem. Čini mi se da će biti još teže i gore za nas umirovljenike, jer ne otvaraju se nova kvalitetna radna mjesta da se zaposle mladi ljudi, produljuje se vrijeme za odlazak u mirovinu, smanjuje se u nekim sektorima broj zaposlenih. Siromaštvo je prisutno i kod mladih jer rade za minimalac, na određeno vrijeme, nemaju stan, ne mogu, a većina nema ni hrabrosti, zadužiti se, jer u slučaju gubitka posla i nemogućnosti vraćanja kredita, mnogi izgube i dio novca zbog kamata i ovrha. Mislim da nova reforma mirovinskog i zdravstvenog sustava neće promijeniti ništa na bolje za više od 50 posto starijih osoba, a za ostale će biti kao i dosada.

Ali, da se vratim na naše udovice, mislim da bi za njih sustav hitno trebao nešto učiniti, jer ostale europske zemlje, ali i neke iz našeg okruženja imaju dio mirovine pokojnog bračnog partnera (30-50 posto), ili odredbu da se ne umanjuje mirovina bračnog partnera ako je veća; neka bude stopostotna. Naime, uz dvije mirovine redovno su plaćane režije i troškovi stanovanja, a jedna nije dostatna niti za održavanje stana.

I na kraju ću odati tajnu da sam se sjetila i jedne doista vesele udovice kojoj je pokojni suprug, inače odvjetnik s dobro uhodanim poslovima, ostavio dosta novca i nekretnina za doista miran život. Ali to je ipak rijetkost.

liječiti kod privatnih doktora, ali i kod iscjelitelja. I tako se novac brzo potrošio, suprugu se navodno doista popravilo zdravstveno stanje, ali je relativno brzo preminuo. Dug u banci je ostao. Njena mirovina nije bila dostatna ni za plaćanje režija, a i troškovi sprovođa su pospješili dugovanje i počele su stizati opomene, pa poziv banke da razgovaraju o reprogramu duga, no ona s 1.200 kuna mirovine nije mogla prihvatiti nikakvu obvezu da će dug vraćati na vrijeme.

Piše: Biserka Budigam,
psihologinja

Tuđa uknjižba

Pitanje: Kupio sam povoljno građevinsko zemljište s građevinskom dozvolom i kompletnom infrastrukturom. Moje zadovoljstvo kupnjom kratko je trajalo. Kad sam htio provesti pravo vlasništva u zemljišne knjige, vidio sam da je to već netko prije mene učinio. Bivši vlasnik je istovremeno pregovarao o prodaji građevinskog zemljišta s drugom osobom koja je ishodila upis prava vlasništva u zemljišne knjige. Ja sam vlasniku već dao kaparu, što je znak da se ugovor o kupoprodaji smatra zaključenim. Nažalost, druga strana je bila brža, bivšeg vlasnika isplatila u cijelosti, te se odmah uknjižila kao vlasnik građevinskog zemljišta u zemljišnim knjigama. Pouzdano znam da sam prvi počeo pregovore o kupnji tog zemljišta, no taktizirao sam sa upisom. Imam li pravo tražiti da se poništi uknjižba prava vlasništva jer sam dao kaparu, što znači da sam sklopio ugovor prije druge strane? **(J.K., Klanjec)**

Odgovor: Odgovor na pitanje imate li pravo poništavanja (brisanja) uknjižbe prava vlasništva druge osobe, leži u tome je li ta druga osoba znala ili morala znati da ste sklopili ugovor o kupnji parcele, pa čak i dali kaparu kao znak da je ugovor zaključen. Ako raspolažete s uvjerljivim dokazima da je druga strana znala za te činjenice, imate realne šanse da u sudskom postupku tražite poništenje ugovora i brisanje uknjižbe prava vlasništva. Ako to ne uspijete dokazati, sud će odbiti vašu tužbu i ostaviti na snazi izvršen upis uknjižbe prava vlasništva. U tom slučaju od bivšeg vlasnika imate pravo tražiti povrat dvostruke kapare i nadoknadu štete koju ste pretrpjeli.

Nebrižni nećak

Pitanje: Sklopili smo ugovor o doživotnom uzdržavanju s nećakom koji se obavezao doživotno uzdržavati mene, moju suprugu te dvoje naše punoljetne djece s posebnim potrebama. Ugovor je u početku bio u cijelosti poštovan, ali kako je vrijeme prolazilo nećak nije izvršavao obveze uzdržavanja prema našoj djeci iako smo ga često upozoravali na ugovornu obvezu uzdržavanja naše djece s posebnim potrebama. Sada je nećak svu brigu o našoj djeci prepustio nama. Vrlo smo nezadovoljni, te smo supruga i ja odlučili tražiti sudski raskid ugovora. Imamo li supruga i ja pravo tražiti raskid ugovora, s obzirom na to da nećak prema nama izvršava sve ugovorne obveze, ali ne i prema našoj djeci s posebnim potrebama? **(I.P., Zagreb)**

Odgovor: Potpisivanjem ugovora o doživotnom uzdržavanju u kojem na strani primatelja uzdržavanja ima više osoba, smatra se da je davatelj uzdržavanja preuzeo nedjeljivu

obavezu doživotno uzdržavati sve primatelje uzdržavanja. Tako, u slučaju neispunjene obveze u odnosu na jednog od primatelja uzdržavanja, ostali primatelji uzdržavanja imaju pravo tražiti raskid ugovora u odnosu na sve primatelje uzdržavanja.

Bratska posla

Pitanje: Moj stric je mom bratu ostavio vrijedno imanje, što je nas ostalu rodbinu vrlo iznenadilo, jer znamo da nisu bili u najboljim odnosima. Čak štoviše, znam da se brat nekoliko puta fizički obračunavao sa stricem i njegovom ženom. Nakon stričeve smrti, a nedugo poslije i smrti strine, po njegovoj oporuci sam proglašen jedinim nasljednikom. Nadam se da imam pravo kao nasljednik strica opozvati darovanje kojim je stric darovao bratu imanje, ako je brat kao primatelj spriječio strica da opozove darovanje. Za to imam svjedoke, jer nakon što je brat pretukao strica i strinu, stric je javno pred svjedocima izjavio da opoziva darovanje koje je učinio prema bratu. **(G.G., Šibenik)**

Odgovor: Ukoliko se je vaš brat fizički obračunao sa stricem i njegovom ženom, može se smatrati da se, u skladu sa odredbom članka 494. st. 2. Zakona o obveznim odnosima, „teže“ ogriješio o zakonom utvrđene dužnosti prema darovatelju ili članu njegove uže obitelji, te vi kao nasljednik imate pravo opozvati darovanje.

Pomilovanje zbog skrbi

Pitanje: Moj sin je zbog kaznenog djela izazivanja teže prometne nesreće, u kojoj je smrtno stradala jedna osoba, osuđen na kaznu zatvora u trajanju od jedne godine i 10 mjeseci, koju je počeo izdržavati prije tri mjeseca. Tijekom izdržavanja kazne u prometnoj nesreći smrtno je stradala njegova supruga, a moja snaha. Moja supruga i ja smo teško bolesni i slabo pokretni, a iza pokojne snahe i sina koji je u zatvoru ostalo je dvoje djece od tri i pet godina. Žena i ja se ne možemo brinuti o djeci. S obzirom na situaciju u kojoj se nalazi moj sin i njegova djeca, molim vas da mi savjetujete što da učinim da se situacija vezana uz naše najmilije olakša. **(K.P., Križevci)**

Odgovor: Trebate temeljem odredbe članka 432. Kaznenog zakona podnijeti prijedlog sudu koji je izrekao kaznu vašem sinu, o tome postoje li razlozi za ublažavanje kazne i po ispitivanju općinskog državnog odvjetništva, s obrazloženim prijedlogom podnijeti zahtjev za odlučivanje o izvanrednom ublažavanju kazne izrečene pravomoćnom odlukom.

pravni
savjeti

Odgovara:
Milan Tomičić
dipl. pravnik

Besplatno
pravno
savjetovalište
za članove
Sindikata
umirovljenika
01/46 55 111/244
ili 01/46 15 797

Stjepan Ugarković, predsjednik podružnice SUH-a Sibinj

Borben i u osamdesetoj

„Slali smo zahtjeve za povećanje mirovina. Nismo dobili nikakav odgovor. Kakva nam je vlada - nesposobna, nemamo što niti tražiti. Ja sam '38. godište i pamtim sve moguće vlasti i vladavine, ali nikad nije bilo gore“

Sibinj je malo mjesto, centar istoimene općine nekoliko kilometara zapadno od Slavonskog Broda, te jedno od sedamdesetak točaka u Hrvatskoj u kojima SUH ima svoju podružnicu. Na njenom čelu je Stjepan Ugarković, koji je član SUH-a već gotovo 20 godina. A to je samo dio njegovog bogatog života. Naime, rođen je u predbožićno vrijeme davne 1938. godine. Školovao se u Slavonskom Brodu, te je do mirovine radio kao vozač u poljoprivrednoj zadruzi. Oženjen je suprugom Katom, s kojom ima dvije kćeri, Suzanu i Maricu. Važan dio njegove obitelji su i unuci Matija, Stjepan i Adam.

„Dok sam bio zaposlen, sudjelovao sam u radu radničkog sindikata, na čijem sam čelu bio predsjednik u dva mandata“, ističe Ugarković, čiji sindikalni duh s godinama ne jenjava.

Podružnica u Sibinju je osnovana kao ogranak 1995. godine, da bi kasnije dobila puni status. To nosi i brojne obveze, a Ugarković u tome uspijeva, unatoč teškoj situaciji.

„Organiziramo izlete, nedavno smo bili u Daruvaru. Pomažemo i u kupnji drva za ogrjev, koje se može plaćati na 10 rata, što imamo dogovoreno s jednim čovjekom koji nam redovito izlazi u susret. Često obilazimo starije i nemoćne, a od 2000. imamo i pogrebni humanitarni fond, kojim uz uplatu od 15 kuna mjesečno, kad

pokojnik umre osiguramo njegovoj obitelji 2.000 kuna za troškove ukopa“, objašnjava Ugarković.

Po aktivnostima podružnice vidljivo je da je Sibinj slabije razvijena sredina, gdje ljudima treba mnogo pomoći i pažnje. Naročito se to vidi na starijoj populaciji, čije su mirovine uglavnom mizerne, što je Ugarković nekoliko puta naglasio. Također je istaknuo kako se većina članova podružnice, koja broji oko osamdesetak ljudi, učlanjuje zbog nabave ogrjeva i pogrebnog fonda. Tražili su potporu Općine Sibinj, no nisu dobili nikakvu, ni financijsku, ni materijalnu pomoć. No, zato, koliko mogu, pomažu ostale podružnice u Brodsko-posavskoj županiji, stoga su česti posjeti Stjepana Ugarkovića u druga mjesta.

Sibinjci su bili i na umirovljeničkim prosvjedima 10. listopada, tražili su konkretne poteze, no do sada – ništa.

„Slali smo zahtjeve za povećanje mirovina. Nismo dobili nikakav odgovor. Kakva nam je vlada - nesposobna, nemamo što niti tražiti. Ja sam '38. godište i pamtim sve moguće vlasti i vladavine, ali nikad nije bilo gore“, ogorčen je Ugarković.

Pohvaljuje napore SUH-a i predsjednice Jasne Petrović u ostvarivanju umirovljeničkih prava. Posebno ga boli što se mizerno usklađivanje mirovina od 20 kuna naziva povećanjem i smatra dobrim potezima. Ističe kako se

nekad moglo dobro živjeti od poljoprivrede i rada, pa su i mirovine bile dobre.

„Ja još uvijek odradim nešto malo, koliko mogu i koliko želim. Nastavit ću biti na čelu podružnice dokle budem mogao i htio“, naglašava Ugarković, kojemu se može pozavidjeti na aktivnosti i elanu, s obzirom na godine. No, ne gledajući sebe, osvrnuo se i na najave kako će se u mirovinu ići sa 67 godina starosti.

„Neki mogu raditi do 70 godina, a neki ne, ovisno o tome što rade. Fizički radnik to sigurno ne može. Neki bi s posla išli na groblje, da ni ne dočekaju mirovinu. Neka ostanu po starome, da ljudi mogu barem malo uživati u mirovini, a ne da neki idu prije, a neki kasnije“, odrješit je Ugarković.

Za Sibinjce, ali i većinu drugih umirovljenika, nadu predstavljaju upravo ljudi poput Stjepana Ugarkovića – borbeni, agilni i ustrajni. Njihova borba nije ni na čiji teret, već je put prema boljitku starijih osoba. Aktivnosti koje provodi sibirjska podružnica samo su odraz potreba i stanja na tim prostorima. Ratna razaranja i teška financijska situacija, razorili su i životnu perspektivu, napose umirovljenika. Upravo je to jedan od najvažnijih razloga postojanja SUH-a i prava je sreća što sibirjska podružnica djeluje, jer nekima usprkos svemu vraća vjeru u dostojanstven život.

Milan Dalmacija